

De meetbaarheid van journalistieke impact

Casestudy naar de documentaire 'Blackfish'

'Finding Nemo' sequel changed due to 'Blackfish' controversy

'Blackfish' gives Pixar second thoughts on 'Finding Dory' plot

Deaths, drugs, distress: why marine parks are losing their attraction

Heart cancels SeaWorld show amid 'Blackfish' controversy

Sea World beëindigt folkprogramma voor orka's

As SeaWorld suffers 'Blackfish' impact, Busch Gardens suffers, too

SeaWorld CEO steps down as attendance slides

Masterscriptie Journalistiek en Nieuwe Media
Universiteit Leiden

Door: Lisa Lubberts

Datum: 28/10/2020

Beoordelaar: Dr. A.W.M. Koetsenruijter

Tweede beoordelaar: Dr. J.P. Burger

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Theoretisch kader	6
2.1 Boundarywork: journalistieke functies.....	6
2.2 De documentaire als journalistiek genre.....	8
2.2.1 Objectiviteit?.....	8
2.2.2 Typen documentaires.....	9
2.3 Impact.....	9
2.3.1 Een definitie.....	9
2.3.2 Impactgedreven journalistiek.....	11
2.3.3 Meetbaarheid.....	11
2.3.4 Voorgaand onderzoek.....	14
2.4 Mediarepresentatie.....	14
2.5 Conclusie.....	14
3. Achtergrond: documentaire <i>Blackfish</i>	16
4. Methoden	18
4.1 Casestudy.....	18
4.2 Kwalitatieve inhoudsanalyse.....	18
4.2.1 Data.....	19
4.2.2 Uitvoering.....	19
4.3 Betrouwbaarheid en validiteit.....	21
4.3.1 Betrouwbaarheid.....	21
4.3.2 Validiteit.....	22
5. Resultaten	23
5.1 Impact in Amerika.....	23
5.1.1 Microniveau.....	23
5.1.2 Mesoniveau.....	24
5.1.3 Macroniveau.....	25
5.2 Thema's.....	26
5.3 Werkbaarheid: validiteit en betrouwbaarheid van het model.....	27
6. Conclusie en discussie	30
6.1 Conclusies.....	30
6.2 Discussie.....	32
Bibliografie	34
I Literatuur.....	34
II Bronnen.....	36
Bijlage	39
I Corpus: Amerikaanse artikelen.....	39

1. Inleiding

Aanleiding

In oktober 2019 organiseerde het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek een bijeenkomst over 'impactgedreven journalistiek'. Het lijkt na constructieve en civiele journalistiek de nieuwste rage te zijn (Schohaus, 2019). Onduidelijk is wat impactgedreven journalistiek precies inhoudt. Desondanks rekenen uitgevers, hoofdredacties en journalistieke fondsen de journalistiek af op de impact van hun producten. Als iets niets teweegbrengt onder de mensen, 'telt het niet mee'. Impact lijkt bij het bepalen van de waarde van journalistiek een steeds grotere rol te spelen (Muntz & Trommelen, 2018). Dit hangt samen met wat beschouwd wordt als de functie van journalistiek.

Tijdens de bijeenkomst van het Stimuleringsfonds blijkt dat het concept 'impact' lastig te definiëren is. Nog lastiger is om deze impact te meten. Wanneer heeft iets impact gehad en hoe kan vastgesteld worden dat dit ook daadwerkelijk door de desbetreffende journalistieke productie is ontstaan? Steeds meer (journalistieke) fondsen vragen zich af waar hun geld blijft wanneer zij dit in journalistieke projecten investeren. Impact speelt hier een rol: wat is de impact van de geproduceerde journalistiek? Dit probleem duidt ook meteen aan waar de maatschappelijke relevantie van dit onderzoek (en onderwerp) ligt. Journalistieke fondsen willen weten waar hun geld heen gaat en of het überhaupt zin heeft om te investeren in non-profit journalistiek. Maar ook voor journalisten zelf is het belangrijk om te kunnen meten wat hun werk teweegbrengt. Voor het type journalistieke producties dat afhankelijk is van journalistieke fondsen en andere geldgevers, is het van belang dat er duidelijke meetmethoden ontwikkeld worden, zodat hun impact kan worden aangetoond.

Weinig journalisten zullen graag maandenlang (of zelfs maar vier dagen) werken aan een productie die ze zelf, absoluut, honderd procent relevant en belangrijk vinden, om bij publicatie te merken dat de maatschappelijke reactie vrijwel nihil is. Dat er niets in beweging komt, behalve schouders die worden opgehaald onder het mompelen van 'wisten we al' of 'verbaast ons niets'. Dan zijn ze teleurgesteld omdat het nieuws geen impact heeft gehad. (Muntz & Trommelen, 2018, par. 3)

Volgens het essay van Muntz en Trommelen (2018) zou 'impact' in de journalistiek zelfs een gevaarlijk woord zijn. 'Hebben we impact?' staat in principe op één lijn met 'doen we ertoe?'. "Of nog ernstiger: 'wat zullen we eens doen om ertoe te doen?'" , aldus de auteurs (2018, par. 4). Steeds meer journalisten denken impact bewust te kunnen creëren (Schohaus, 2019).

Impact is voor verschillende journalistieke genres belangrijk, maar vooral voor de documentaire. Hier is veel tijd en geld mee gemoeid en dient bovendien als meningvormer (Bernard, 2011). Voor dit onderzoek zal dan ook gefocust worden op de impact van documentaires. Niet alleen schriftelijke producties kunnen impact hebben op de maatschappij: ook documentaires kunnen maatschappelijke discussies aanboren. Denk bijvoorbeeld aan *Cowspiracy* uit 2014, waarin regisseur Kip Andersen de impact van veehouderij op het milieu onderzocht. De resultaten van dit onderzoek toonden aan dat de voedselindustrie verreweg de grootste milieuvervuiler zou zijn. Of het veelbesproken verhaal van Leonardo DiCaprio uit 2016, *Before the Flood*, over klimaatverandering, dat vele ogen openende. Documentairemakers dwingen de kijker na te denken over onderwerpen die ze misschien eerder over het hoofd hebben gezien (Bernard, 2011).

Een casestudy

Het huidige onderzoek betreft het meten van impact, wat ik laat zien aan de hand van één specifieke documentaire. *Blackfish* vertelt het verhaal van Tilikum, een show-orca die meerdere mensen doodde en verwondde tijdens zijn dertig jaren gevangenschap. Een Amerikaanse documentaire uit 2013 die veel teweeg heeft gebracht in Amerika, maar ook in Nederland. De film laat zien wat gevangenschap met dieren doet en hoe zij in deze situatie psychologische schade kunnen oplopen. Het biedt de kijker een andere blik op amusementsparken zoals SeaWorld (het park dat in de documentaire een hoofdrol speelt), dan door de parken zelf wordt uitgedragen (Burford & Schutten, 2017).

Er bestaan tientallen documentaires over het leed dat dieren wordt aangedaan, waaronder *The Cove* uit 2009 en *Live and Let Live* uit 2013. Er is voor *Blackfish* gekozen omdat de documentaire - en vooral de nasleep ervan - de verschillende lagen van impact illustreert. Een voorbeeld hiervan, is dat SeaWorld vrijwel direct na de release werd belaagd met rechtszaken. Protesten over de hele wereld leidden tot een publieke controverse met betrekking tot de ethische en wettelijke normen rond orka's in gevangenschap (Beisheim, 2016). Ook omdat er veel documentatie beschikbaar is, is deze documentaire geschikt voor een casestudy. De film is niet onopgemerkt gebleven voor de media en bij recensenten. Na de verschijning van het verhaal zijn er tientallen artikelen geschreven.

Nieuwsartikelen en recensies vormen dan ook het corpus van dit onderzoek. Om een beeld te krijgen van de documentatie zal gebruik worden gemaakt van het framework van Green-Barber (2016). Ook wel: de Impact Glossary (Center for Investigative Reporting, 2014). Dit is een maatwerk dat de analiste samen met het Center for Investigative Reporting (CIR) heeft ontwikkeld om impact te definiëren en meetbaar te maken. In het voorliggende onderzoek zal deze methode getest worden om erachter te komen of het een werkbare methode is, en daarmee of het betrouwbare en valide resultaten oplevert. Dit is het geval wanneer het onderzoek transparant is uit te voeren, en datgene gemeten wordt waar men ook naar op zoek is.

In het voorliggende onderzoek is dus sprake van twee lagen. De eerste laag behelst een kwalitatieve inhoudsanalyse van de impact van documentaire *Blackfish*. De tweede laag behelst het toetsen van een meetmethode voor impact, namelijk dat van Green-Barber (2016).

Er is al eerder onderzoek gedaan naar de effecten van de documentaire *Blackfish*. Zo heeft Brammer (2015) het bereik van de documentaire vergeleken met twee andere spraakmakende documentaires. In haar onderzoek verwijst ze naar de grote rol die sociale media speelden in het vergoten van het te bereiken publiek en daarnaast in het versterken van de boodschap. Beisheim (2016) probeerde met zijn onderzoek te begrijpen waarom '*Blackfish*' zo succesvol was in het veroorzaken van sociale verandering.

Het voorliggende onderzoek is wetenschappelijk relevant omdat er nog geen consensus is bereikt over wat het begrip 'impact' inhoudt en vooral hoe het meetbaar gemaakt kan worden. Het doel van dit onderzoek, is om kennis uit te breiden over het begrip, en te kunnen aantonen of het classificatiesysteem van Green-Barber geschikt is voor het meten van media impact.

Onderzoeksvraag

De onderzoeksvraag van dit onderzoek luidt als volgt:

“Hoe werkbaar is de Impact Glossary van Green-Barber, toegepast op de impact van documentaire Blackfish over orka’s in gevangenschap?”

Het doel van deze casestudy is om een proces bloot te leggen. Eén juiste interpretatie van impact bestaat niet, maar met dit onderzoek kan wel aangetoond worden hoe impact voor kán komen en of de methode van Green-Barber een betrouwbare optie biedt.

Aanpak

Om bovenstaand doel te kunnen behalen is het eerst belangrijk dat impact duidelijk wordt gedefinieerd. Dit wordt door middel van al bestaande theorieën uiteengezet in hoofdstuk twee (theoretisch kader). In dit hoofdstuk worden ook andere relevante theorieën en concepten uitgelegd, zoals mediarepresentatie, maar ook de documentaire als op zichzelf staand genre. Hoofdstuk drie biedt achtergrondinformatie over de documentaire die in het onderzoek centraal staat. In het vierde hoofdstuk worden de onderzoeksmethoden verantwoord: deze betreffen een casestudy en een kwalitatieve inhoudsanalyse. Vervolgens worden de resultaten besproken (hoofdstuk vijf) en in hoofdstuk zes volgen de conclusie en discussie.

2. Theoretisch kader

Om de waarde van journalistieke producties te kunnen inschatten, is het belangrijk om nog eens op een rij te zetten welke functies de journalistiek vervult en nastreeft. Vervolgens zullen in paragraaf twee enkele theorieën aan bod komen over de documentaire als genre. Hierna is het belangrijk te inventariseren welke theorieën bestaan over wat impact inhoudt en welke definitie in dit onderzoek wordt aangehouden. Hierop volgen theorieën over de meetbaarheid van impact, zodat duidelijk wordt wat er al bekend is over dit concept en hoe journalisten hiermee omgaan. Dit is terug te lezen in paragraaf drie. Afsluitend zal in paragraaf vier het concept mediarepresentatie worden geanalyseerd, aangezien dit concept gerelateerd is aan de hoofdvraag en een rol speelt in de impact van de documentaire *Blackfish*.

2.1 Boundary work: journalistieke functies

In deze paragraaf zullen de belangrijkste functies van de journalistiek besproken worden. Zoals bleek uit de inleiding, lijkt impact een steeds grotere rol te spelen in de waarde van journalistiek, naast de klassieke functies (informereren, controleren en binden) die de professie vervult. Wat worden anno nu gezien als de functies van journalistiek? Wanneer mag je je journalist noemen? Welke waarden moet je dan bezitten? Dit wordt uitgelicht in deze paragraaf, om een beeld te krijgen van de mogelijke verschuiving in waarden.

Klassieke functies

Over het algemeen vervult de journalistiek drie hoofdfuncties: informeren, controleren en binden (Koetsenruijter & De Jong, 2019). Deze functies worden de klassieke functies genoemd.

Informereren

De informerende functie houdt in dat de journalistiek zich bezighoudt met het verstrekken van betrouwbare informatie. In het essay van Green, Cramer en Anand (2014) wordt dit beschreven als “a process of ‘assembling and verifying facts’ to create ‘a map for citizens to navigate society’.” (2014, p.5). Wanneer dit niet op een actieve manier gebeurt, betekent dit dat burgers niet of onjuist geïnformeerd worden.

Door de digitalisering van de afgelopen jaren is multimedialiteit mogelijk. Zo kunnen bedrijven dezelfde mediaboodschap via verschillende kanalen verspreiden. Dit heeft de bestaande verhoudingen flink omgegooid. Ook de maatschappelijke informatievoorziening is hiermee veranderd. “Deze toenemende onbegrensde van openbare communicatie, naar plaats, tijd en modaliteit, treft de journalistieke professie in het hart”, aldus Bardoel (2010, p.237) in zijn essay.

Controleren (van de macht)

Naast informeren verleent de journalistiek een tweede dienst binnen haar publieke functie: de media worden geacht de overheid te controleren en dit te communiceren naar het publiek, zodat transparantie in de samenleving ontstaat (Deuze, 2005, p.445) Dit is een belangrijke taak van de journalist, als link tussen overheid en inwoners. Deze taak wordt ook wel omschreven als ‘waakhondfunctie’ (Poell & Van Dijck, 2015, p.344).

Binden

Het nieuws dat de media produceren kan volgens onderzoek van De Jong & Koetsenruijter (2019) gezien worden als een bindende factor in de gemeenschap.

Ook gesprekken over het nieuws kunnen het sociale gevoel binnen de bevolking versterken. “Nieuwsmedia kunnen een verzamelplaats of een forum zijn om sociale verschillen te overbruggen, gevoelens van solidariteit te voeden” (De Jong & Koetsenruijter, 2019, p.4).

Veranderde functie

Een proces dat samenhangt met de functies van een journalist is zogeheten *boundary work*. Hiermee wordt het afbakenen van een kennisgebied bedoeld, waarbij wordt geselecteerd wie binnen en buiten dit gebied vallen (Lewis, 2011). Op deze manier worden de contouren van legitieme journalistiek gedefinieerd. *Boundary work* wordt doorgaans ingeroepen door journalisten om hun expertise en sociale autoriteit te construeren. Doordat het kennisgebied wordt afgebakend door journalisten zelf en iedereen zich journalist mag noemen, verschuiven de grenzen van het vakgebied (Lewis, 2011).

Sinds het internettijdperk is de rol van de journalist aan het veranderen. Tegenwoordig is er nog steeds sprake van een informerende functie, maar om een meerwaarde te kunnen bieden probeert de journalistiek voornamelijk te duiden: het vertalen van ingewikkelde informatie voor het publiek. “De verschuiving in opvattingen wijst erop dat de journalist zichzelf meer gaat zien als de professional die signaleert wat er aan de hand is, uit de overvloed aan informatie haalt wat van maatschappelijk belang is en deze informatie begrijpelijk maakt” (Buijs & Katholiek Instituut voor Massamedia, 2011, p.1). Ook interpretatie speelt een steeds belangrijker rol (Buijs & Katholiek Instituut voor Massamedia, 2011). Dit staat haaks tegenover het neutrale en objectieve informeren. Ook de rol van ‘*gatekeeper*’ of ‘waakhond’, evalueert naar die van ‘*gatewatcher*’ (Van Dijck & Poell, 2013, p.184). Waar journalisten eerst controle hadden over de nieuwsbronnen en bepaalden welk nieuws de wereld in gebracht werd, is de functie nu veranderd naar een uitleggende rol: welk nieuws moeten we geloven en wat niet? Men neemt de lezer als het ware bij de hand.

Een functie die de journalist zichzelf als het ware toe-eigent, is het verschil willen maken. De motiverende factor voor journalisten is het teweegbrengen van een verschil in de wereld. Dit echter zonder de grens van ‘*advocacy*’ te overschrijden (De Haes, 2016, p. 85). Onder *advocacy* vallen initiatieven die gefocust zijn op het uitoefenen van maatschappelijke of politieke invloed, om op te komen voor de belangen van een bepaalde groep binnen de bevolking.

Concluderend kan worden samengevat dat de functies van de journalistiek aan het veranderen zijn. Tegenwoordig is er sprake van duiding, interpretatie en *gatewatching*. Ook wordt journalistiek bedreven in de hoop iets teweeg te brengen in de wereld. Het is van belang deze informatie mee te nemen om de rol en keuzes van een journalist beter te kunnen begrijpen.

2.2 De documentaire als journalistiek genre

De documentaire als genre is een belangrijke vorm voor onderzoeksjournalisten die, volgens het publiek belangrijke zaken, aan het licht willen brengen (Blackstone, 2018).

De kracht van het genre documentaire zit hem in het feit dat het niet gaat om fictie: de verhalen zijn gebaseerd op feiten, beschrijft Bernard (2011, p.5). Feitelijkeit alleen is het niet het enige wat documentaires definieert: het gaat erom wat de filmmaker met deze feiten doet (Bernard, 2011). Volgens Bernard (2011) worden kijkers meegenomen op een reis en ondergedompeld in nieuwe werelden met 'echte mensen' om universele thema's te ontdekken.

Documentaires zijn voor de makers tijdrovende projecten. Een onderwerp wordt op een bepaalde manier benaderd, waar de maker een potentieel verhaal in ziet. Gaandeweg wordt een gestructureerd verhaal gecreëerd door middel van karakters, interviews, een standpunt enzovoorts. Dit met als doel een waarheidsgetrouw maar ook in zekere zin kunstzinnig verhaal te vertellen, dat het publiek op een actieve manier aantrekt (Bernard, 2011). "When produced effectively, the visual and audio aspects of documentaries can come together to create a commanding narrative that multiplies the voice of a problem from few to many", beschrijft Beisheim (2016, p.24).

2.2.1 Objectiviteit?

Zoals zojuist benoemd, ligt de kracht van documentaires bij het feit dat ze gebaseerd zijn op feiten, niet op fictie. Dit wil niet zeggen dat documentaires automatisch dan ook objectief zijn. Iedere vorm van communicatie (of dit nou geschreven, gesproken of gefotografeerd is) dwingt een communicator om keuzes te maken. In de praktijk is feitelijkeit slechts een construct. Feiten worden geselecteerd, geduid en geïnterpreteerd (Koetsenruijter & Van Hout, 2018).

Op deze manier is subjectiviteit onvermijdbaar, ongeacht hoe neutraal een verhaal lijkt. Welke verhalen worden verteld, wie krijgen er een stem? Welk beeldmateriaal gaat gebruikt worden en wat wordt weggelaten? Welke keuzes worden gemaakt over de stijl en welk standpunt wordt ingenomen? Hier moet de maker over nadenken en uiteindelijk een keuze in maken (Bernard, 2011). Documentairemakers geloven graag dat de films die ze maken een objectieve weergave zijn van de werkelijkheid. Ongegrond, volgens Nichols (1983). Hij stelt dat documentaires een vorm van discours zijn, die impressies en visies vanuit de maker voortbrengen (1983, p.18). Een objectieve documentaire zou niet bestaan.

2.2.2 Typen documentaires

Duidelijke grenzen bestaan eigenlijk niet, als het gaat om soorten documentaires. Toch onderscheiden bronnen een aantal verschillende typen. Sommigen onderscheiden er vijf (Bruzzi, 2006), anderen zeven (Killborn & Izod, 1997). De typen die Killborn & Izo (1997) onderscheiden zijn de volgende: *Expository documentary*, *Observational documentary*, *Direct Cinema*, *Reflexive documentary*, *First person documentary*, *Poëtic documentary* en *Drama documentary*.

Eén van deze genres is te herkennen in de structuur van documentaire *Blackfish*. Dat is de *reflexive documentary*. Binnen dit type documentaires wordt aandacht besteed aan de manier waarop de kijker wordt benaderd. De makers van dit type richten zich tot een relatief kleine doelgroep en proberen duidelijk te maken dat er niet één juist standpunt bestaat. De kijker mag zelf invullen wat hij of zij van het belichte standpunt vindt.

Zoals bij direct cinema niet het geval is, wordt er bij reflexieve documentaires vanuit gegaan dat het niet mogelijk is om de kijker een beeld van de wereld te schetsen zonder dat er een camera aanwezig is (Killborn & Izo, 1997, p.76).

Blackfish valt onder de natuurdocumentaires. Natuurdocumentaires gaan over de 'natuurlijke wereld': planten, rivieren, landschappen en ook dieren. Het genre kenmerkt zich volgens onderzoek van Arendt & Matthes (2016), door het potentieel om milieuvriendelijk gedrag aan te moedigen. In tegenstelling tot dierentuinen en dolfinaria, wordt men door te kijken naar dit soort documentaires op een toegankelijke manier blootgesteld aan indirecte ontmoetingen met de natuur die geen geld kosten, minder tijdrovend en altijd beschikbaar zijn (Arendt & Matthes, 2016). Uit het onderzoek van Burford & Schutten (2017) blijkt dat veel onderzoekers betogen dat natuurdocumentaires bijdragen aan kennis van de omgeving en een veranderende houding (attitude). In het geval van *Blackfish* kan bijvoorbeeld gezegd worden dat kennis over orka's wordt verbreed: zo leert men door het zien van de documentaire dat de zeedieren in principe geen moordlustige dieren zijn, maar dit wel kunnen worden wanneer zij in gevangenschap worden gehouden. Op deze manier verschuift het bewustzijn van het publiek (Burford & Schutten, 2017, p.3).

De documentaire *Blackfish* is een goed voorbeeld van een persuasieve documentaire. De film kan gezien worden als *persuasive communication*. Persuasie (ook wel overtuigingskracht) is eigenlijk alles wat te maken heeft met het vormen en vervormen van de attitude van de kijker. "Persuasion is the study of attitudes and how to change them", aldus Perloff (2016, p. 4). Stiff & Mongeau (2016) beschrijven persuasieve communicatie als elk bericht dat als doel heeft om 'reacties' van anderen te vormen, versterken of veranderen (p.4). Persuasieve documentaires benutten hun functie om sociale veranderingen teweeg te brengen. Dit is ook het geval in *Blackfish*. Zonder dat de documentaire activistisch van aard is – er zijn immers geen wetsvoorstellen geschreven waarin wordt opgeroepen tot nieuw beleid - heeft hij toch gezorgd voor een maatschappelijk debat.

Naast dat *Blackfish* een persuasieve natuurdocumentaire is, is in de film een probleem-oplossingsstructuur te herkennen. Het verhaal focust zich op de vraag: hoe kan het dat orka Tilikum trainster Dawn Branchau aanviel? De oplossing is volgens documentairemaakster Coperwaith dat orka's niet meer in gevangenschap gehouden moeten worden.

2.3 Impact

Nu we meer kennis hebben over de documentaire als journalistiek genre, is het van belang impact nader te definiëren. In deze paragraaf zal duidelijk worden wat verstaan wordt onder dit concept. Wanneer mag men spreken van impact? En bestaan er verschillende vormen of gradaties? Dit komt aan bod in deelparagraaf 2.1.1. Hierna volgen ideeën van voor- en tegenstanders van impactgedreven journalistiek (2.2.2). Ook theorieën over meetbaarheid zullen in deze paragraaf besproken worden (2.2.3). In de laatste deelparagraaf (2.2.4) worden enkele al eerder verschenen onderzoeken besproken die de impact van *Blackfish* hebben onderzocht.

2.3.1 Een definitie

Waar hebben we het over wanneer we spreken over impact? Hoewel er pogingen worden gedaan om tot een eenduidige definiëring te komen, blijft het een abstract begrip met verschillende interpretaties.

In het onderzoek van Powers & Curry (2019) wordt een conceptualisatie van Green & Patel (2013) gebruikt: journalistieke impact wordt volgens dit onderzoek gezien als een verandering onder individuen (zoals kennis of bewustwording, maar ook een verandering in gedrag), groepen (verandering in normen en standaarden), organisaties (beleidswijzigingen), in systemen en in sociale of fysieke condities (2019, p. 2240).

Soorten impact

De Walton Family Foundation investeert in impactstrategieën voor de journalistiek. In het rapport 'Journalism Impact Primer' (Green-Barber, 2018) maakt het WFF gebruik van een media impact framework, bestaande uit vier soorten impact (p.8), vergelijkbaar met dat van Green & Patel (2013):

Impact on individuals

Binnen dit type kan weer onderscheid gemaakt worden in verschillende soorten impact op individuen: *increased awareness, increased interest, change in opinion, spur to action* en *change in behavior*.

Impact on networks

Journalistiek kan impact hebben op informele en formele groepen of organisaties. Deze netwerken bestaan op lokaal, provinciaal en landelijk niveau.

Impact on institutions

Ook instellingen kunnen impact ervaren, op regeringsniveau en op niet-gouvernementeel niveau. Dit komt echter niet veel voor. Wanneer dit wel het geval is, komt het voornamelijk voort uit onderzoeksjournalistiek. Naar aanleiding hiervan wordt eerst de mening van het publiek beïnvloedt, wat zorgt voor druk bij instellingen.

Media amplification

De impact van journalistieke producties kan worden versterkt door berichtgeving in andere media, wat zorgt voor extra aandacht voor een bepaald onderwerp, het veranderen van meningen of het aantrekken van een specifieke/grotere doelgroep. Ook deze vorm van impact speelt zich af op lokaal, provinciaal of nationaal niveau.

Green-Barber's (2016) operationalisering van het meten van impact sluit hierop aan. Zij maakt gebruik van een impact classificatiesysteem en onderscheidt micro-, meso- en macroveranderingen. Microveranderingen staan gelijk aan veranderingen op individueel niveau. Mesoveranderingen gaan over veranderingen binnen de community en macroveranderingen vinden plaats op het niveau van beleidswijzigingen.

In het onderzoek van Wagemans, Witschge & Harbers (2018) wordt ook onderscheid gemaakt in drie vormen van impact. Een individueel level, een gemeenschappelijk level en een maatschappelijk level (p.556). Dit niet om een duidelijk onderscheid te suggereren, maar meer om de diversiteit van de verschillende niveaus van impact aan te tonen.

Na vergelijking van verschillende definities van impact, kan geconstateerd worden dat deze voor een groot deel met elkaar overeenkomen. Impact gaat over een verandering op verschillende niveaus, in gedrag, bewustwording of interesse.

In deze scriptie zal de definitie van Green & Patel (2013) gehanteerd worden, aangezien deze het meest compleet lijkt. Belangrijk is om te vermelden dat definities van impact geen objectieve vaststaande waarheden zijn. Daarnaast hoeft impact niet altijd positief te zijn, negatieve impact bestaat ook (Wallman-Stokes, Hovde, McLaughlin & Rosqueta, 2013).

2.3.2 Impactgedreven journalistiek

Impactgedreven werken blijkt steeds populairder binnen de journalistiek. Iedere journalist zou dromen van een sterk verhaal dat leidt tot wetswijzigingen of Kamervragen (Schohaus, 2019; Green-Barber, 2016; De Haes, 2016). Daarnaast willen journalistieke fondsen en andere geldgevers zien waar hun geld heen gaat, bleek uit de bijeenkomst van het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek. Initiatieven als 'Impact Makers' bedenken zogeheten impactstrategieën die zouden moeten zorgen voor de gewenste impact (Schohaus, 2019).

Maar impactgedreven journalistiek kent ook keerzijden volgens critici. Een impactgedreven aanpak zou tegen campagnejournalistiek aan schuren, omdat men vooringenomen te werk gaat (Schohaus, 2019). Impactgedreven journalistiek heeft een gevaarlijke kant omdat uitgevers alleen nog verhalen kiezen die meetbare impact opleveren, zoals bijvoorbeeld clicks. Echter moeten impact en bereik niet met elkaar verward worden. Bereik heeft te maken met een zo groot mogelijk publiek te willen aanboren, terwijl impact gaat om bereik van het juiste publiek: een specifieke doelgroep (Schohaus, 2019). Ook onderzoek van Tofel (2013, p5.) benadrukt dat een groot bereik niet met impact vergeleken kan worden.

De wens om iets teweeg te brengen in de maatschappij is overigens niet nieuw binnen het journalistieke domein. "De drang naar impact is verweven met alle journalistiek" (Muntz & Trommelen, 2018). "In other words, the impact of nonprofit newsrooms are being judged on a metric of success that is at odds with the basic tenets of journalism", aldus O'Donovan (2013, par. 11). Ze verwoordt dat nieuwsredacties (zonder winstoogmerk) tegenwoordig worden beoordeeld op een systeem van succes, dat op gespannen voet staat met de basisprincipes van journalistiek.

Critici maken zich zorgen dat wanneer er te vaak geëvalueerd wordt, dit de creativiteit van journalisten kan verstikken en de financiering zich onnodig beperkt tot de projecten waarvan de impact op korte termijn bewezen kan worden (Media Impact Funders, 2015, p.1).

2.3.3 Meetbaarheid

Door impact te bespreken en aan te duiden, kunnen journalisten hun bijdrage aan de democratie inzichtelijker maken. Ze willen daarnaast weten of hun journalistieke producties 'een verschil' hebben gemaakt. Het volgen van impact zou zelfs noodzakelijk zijn voor redacties om groei te bevorderen en de journalistieke missie te behouden. "Knowing how an audience reacts and engages with a story helps to better understand how to adequately and effectively serve the community", aldus De Haes (2016, p. 83).

Het meten van impact is echter geen gemakkelijke opgave. De journalistiek is onzeker over de manier waarop impact het best inzichtelijk kan worden gemaakt. Er bestaat immers geen *one size fits all* – benadering (De Haes, 2016). Bovendien is het bijna onmogelijk om na te gaan wat er met een publicatie gebeurt wanneer deze eenmaal is gepubliceerd.

Inmiddels zijn er enkele tools ontwikkeld die kwantitatieve en kwalitatieve gegevens verzamelen. Deze variëren van het meten van paginaviews tot unieke bezoekers. Het probleem en ook meteen de uitdaging, is dat niemand eigenlijk weet welke metingen het belangrijkste zijn (Powers, 2018). Welke data betekenen daadwerkelijk iets voor de impact?

Vanwege de zojuist genoemde onduidelijkheden is het lastig om impact meetbaar te maken, en als dit op de verkeerde manier gebeurt kan dit ook nadelig uitpakken voor de geproduceerde journalistiek. Belangrijk is om een framework op te stellen zodat de goede van de perfecte journalistiek kan worden onderscheiden (O'Donovan, 2013). Ook is belangrijk dat er consensus bestaat over de definitie van impact. Het gebrek hieraan weerspiegelt de heterogeniteit van journalistiek (Powers, 2018).

Impact ontstaat meestal niet direct nadat een publicatie de wereld in is gezonden: er kunnen jaren overheen gaan voordat impact vastgesteld kan worden (Tofel, 2013). Het heeft dus geen zin om direct na publiceren impact te willen meten. Echter zou rondom impact een soort onnodige 'haast' hangen (O'Donovan, 2013).

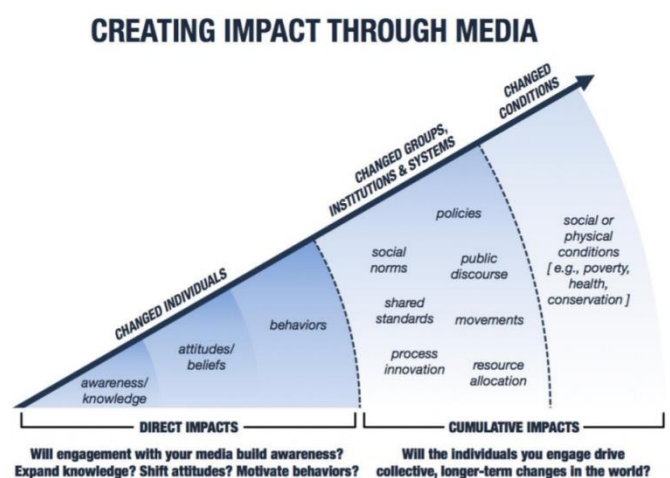
Green & Patel (2013) zijn ook van mening dat iedere vorm van journalistiek als doel heeft een verschil te maken (p.6). Een eerste stap is volgens hen het opstellen van doelen. Wat wil je met je project bereiken? Wat is jouw ultieme vorm van impact: wil je voorbij individuele verandering of ben je dan tevreden? De verschillende lagen van impact illustreren Green & Patel (2013) met onderstaand figuur (figuur 1).

Hiermee laten de auteurs zien dat impact begint bij individuele verandering. Dit kan resulteren in groepsveranderingen en uiteindelijk in aanpassingen van het huidige beleid. Deze laatste twee lagen worden cumulatieve effecten genoemd. De eerste laag wordt als direct effect omschreven.

Impact versus bereik/betrokkenheid

Zoals al eerder aangegeven bestaat er een verschil tussen bereik en impact. Een groot bereik wil niet altijd zeggen dat mensen goed geïnformeerd zijn of zich geroepen voelen te veranderen (Tofel, 2013). Ook betrokkenheid (*engagement*) moet niet verward worden met impact. De mate waarin iets wordt gedeeld bijvoorbeeld, is niet hetzelfde als impact. Wel is er een mogelijke correlatie tussen de twee (Tofel, 2013). Juist deze statistieken -bereik en betrokkenheid- zijn eenvoudig te meten, maar leveren dus niet het gewenste op.

Het mogen dan makkelijk te genereren resultaten zijn, maar men kan geen duidelijke relatie leggen op basis van de verkregen data (Green- Barber, 2014). Het Pew Research Center (2012) stelt juist dat privacy van nieuwsconsumenten steeds belangrijker wordt, en dat men deze metingen dus liever omzeilt. Mensen zijn zich er steeds meer van bewust dat het gebruik van sociale media effect hebben op hun privacy.

Figuur 1: verschillende lagen van impact

Deze privacylimieten maken het lastig voor nieuwsmakers om hun publiek te volgen, zowel op technisch als ethisch gebied (2012, p. 4).

Volgens Clarke en Van Slyke (2010) zijn er een aantal stappen nodig om impact te kunnen beoordelen. Zo moeten de nieuwsredacties, om zinvolle vergelijkingen te maken en nuttige gegevens te verkrijgen, gemeenschappelijke rubrieken opstellen: een basis aan categorieën (2010, p.3). Vervolgens moet een beeld gevormd kunnen worden van het traject van het verhaal. Waar is het gedeeld, wie hebben het gepubliceerd, wie hebben het gelezen? Hiervoor zijn diepgaande content analyses nodig (2010, p.4).

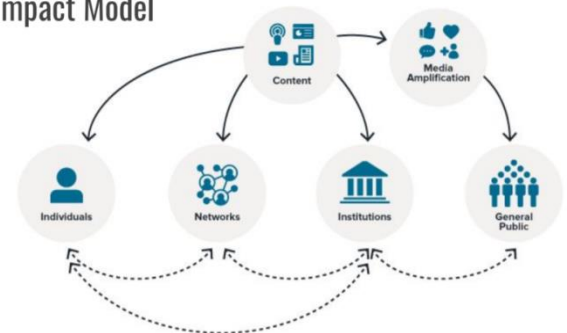
Impact tracker

Green-Barber is iemand die bovenstaande stappen in acht neemt om impact te meten. Zij maakt gebruik van een raamwerk om impact in kaart te brengen, gebaseerd op media. Het model van Green-Barber (2016) wordt in het huidige onderzoek getoetst omdat hiermee de mediarepresentatie van de impact van *Blackfish* in kaart gebracht kan worden. Andere meetmethodes lijken minder makkelijk in praktijk te brengen. Zoals eerder genoemd, zijn bereik en betrokkenheid (kwantitatieve gegevens) makkelijk te meten, maar hoeven niet veel over de impact te zeggen. Om deze reden is gekozen voor Green-Barber's kwalitatieve meetmethode. Deze methode lijkt verder te reiken dan simpel genereerbare, oppervlakkige gegevens. Hierbij komt dat Green-Barber gezien wordt als leider in impactstrategieën en mediаметingen. Ze sprak op tientallen internationale conferenties over media impact en richtte in 2017 *Impact Architects* op, gericht op impactstrategieën (Impact Architects, 2020).

In 2016 maakte Green-Barber samen met het *Centre for Investigative Reporting* (CIR) een platform openbaar waarmee de onderzoekster impact meetbaar maakt voor ieder bedrijf dat daar inzicht in wil hebben. Ze noemt dit de *impact tracker* (Green-Barber, 2016). Het platform kan omschreven worden als een interactieve database waarmee verandering wordt gedetecteerd.

De *impact tracker* is in te stellen op verschillende niveaus van impact: op microniveau, mesoniveau en macroniveau. "Whatever your goals, they fit within the impact framework we've developed, and the Impact Tracker can be customized to reflect your organization", aldus Green-Barber (2016, par. 3). Het raamwerk waar de onderzoekster over praat, omvat de verschillende niveaus van impact, variërend van publiek bewustzijn tot agendasetting. Dit raamwerk komt aan bod in hoofdstuk vier (methoden). Met het gebruik van dit model worden altijd kwalitatieve data verzameld.

Impact Architects Media Impact Model

Figuur 2: Media Impact Model

2.3.4 Voorgaand onderzoek

In de jaren na de release van *Blackfish* zijn er verschillende onderzoeken verschenen die de impact van *Blackfish* hebben bestudeerd. Deze variëren van onderzoek naar het herstellen van het imago van SeaWorld door het gebruik van Twitter (Marek, 2015), tot onderzoek naar de kracht van sociale media na publicatie van de film (Brammer, 2015).

Ook crisiscommunicatie vanuit SeaWorld speelt veelal een rol in onderzoeken (Massey & Randriamarohaja, 2019; Muskat, Waller & Iluzada, 2019). Wat opvalt is dat voorgaand onderzoek voornamelijk gericht is op SeaWorld en de impact van sociale media op het succes van *Blackfish*. In de eerdergenoemde onderzoeken wordt voornamelijk gefocust op Twitter in relatie tot bijvoorbeeld het Blackfish-effect. Hiermee wordt de grote mate van publieke verontwaardiging aangeduid, die een aantal jaren aanhield. Het huidige onderzoek is een uitbreiding op voorgaande onderzoeken omdat nieuwsberichten en recensies naar aanleiding van *Blackfish* in dit onderzoek worden onderworpen aan een kwalitatieve inhoudsanalyse.

2.4 Mediarepresentatie

In onze gemediatiseerde en consumptiegerichte maatschappij is veel dat bestempeld wordt als belangrijk, gebaseerd op verhalen geproduceerd en verspreid door de media. Veel van wat het publiek weet en belangrijk vindt, is gebaseerd op de afbeelding en verhalen op radio, via film, televisie en andere media. Samengevat staan de media uiteindelijk centraal in wat onze sociale realiteit vertegenwoordigt (Brooks & Hebert, 2006, p.297).

Mediarepresentatie refereert aan teksten (in de breedste zin) die rondcirculeren in de media en een symbolische inhoud bevatten, variërend van radioprogramma's tot facebookpagina's. Representatie verwijst naar het proces van representeren: een actief proces waarin mensen tekensystemen gebruiken om ergens een betekenis aan te geven (Orgad, 2014).

Echter, de mogelijkheid om toegang te krijgen tot representaties vanuit verschillende bronnen en plaatsen, benadrukt het feit dat representaties nooit helemaal de werkelijkheid weerspiegelen (Orgad, 2014). Dit zou dan namelijk betekenen dat CNN en De Telegraaf een specifieke gebeurtenis identiek zouden representeren. De constructieve benadering gaat ervan uit dat elke representatie een onvermijdelijke constructie is: een selectieve weergave van elementen van de werkelijkheid, waardoor betekenissen worden gegenereerd, maar ook uitgesloten (Orgad, 2014).

Niet alleen in nieuwsartikelen, maar ook via talkshows kreeg *Blackfish* media-aandacht. Na het debuut op CNN werd de film meerdere malen behandeld in talkshows, en dan voornamelijk de rol van SeaWorld. In onderzoek van Parsons & Rose (2018) worden verschillende voorbeelden genoemd van politieke komieken en shows die het dolfinarium op de hak nemen. Wanneer een bedrijf of organisatie een veelbesproken onderwerp van spot wordt in de populaire cultuur (mede door online verspreiding), kan dit het imago van het bedrijf vormen, met als negatief gevolg een effect op de financiën (Veil, Petrun, & Roberts, 2012 in Parsons & Rose, 2018). Dit is dan ook het geval geweest voor SeaWorld.

2.5 Conclusie

Op basis van voorgaande paragrafen kan het volgende geconcludeerd worden.

Uit paragraaf één blijkt dat de functies van de journalistiek aan het veranderen zijn. Waar een aantal jaar geleden voornamelijk werd geïnformeerd, gecontroleerd en verbonden, is er tegenwoordig sprake van duiding, interpretatie en gatewatching. Ook wordt journalistiek bedreven in de hoop iets teweeg te brengen in de wereld. Het is van belang deze informatie mee te nemen om de rol van de journalist beter te kunnen begrijpen.

Uit paragraaf twee blijkt dat de kracht van documentaires ligt bij het feit dat ze gebaseerd zijn op feiten, al hoeven ze niet altijd objectief te zijn. Belangrijk om mee te nemen in het onderzoek, is dat subjectiviteit onvermijdbaar is, ongeacht hoe neutraal het verhaal van *Blackfish* misschien lijkt. Er moet in het achterhoofd gehouden worden dat documentaires een vorm van discours zijn, die impressies en visies vanuit de maker voortbrengen (Nichols, 1983, p.18). *Blackfish* valt onder de persuasieve natuurdocumentaires.

Na vergelijking van verschillende theorieën over vormen van impact, kan geconstateerd worden dat de definities voor een groot deel met elkaar overeenkomen. In deze scriptie wordt de definitie van Green & Patel (2013) gehanteerd, aangezien deze het meest compleet lijkt: een verandering onder individuen (zoals kennis of bewustwording, maar ook een verandering in gedrag), groepen (verandering in normen en standaarden), organisaties (beleidswijzigingen), in systemen en in sociale of fysieke condities (2013, p. 2240).

Uit paragraaf 3.3 kan geconcludeerd worden dat bereik en betrokkenheid niet verward moeten worden met impact. Uit paragraaf drie blijkt ook dat impact lastig meetbaar gemaakt kan worden (De Haes, 2016; Powers 2018). Het meten van impact gebeurt vaak in de vorm van het verzamelen van statistische gegevens. Dit zijn makkelijke metingen, maar leiden niet tot de meest betrouwbare informatie. Dit is een belangrijk gegeven om mee te nemen in het onderzoek.

Green-Barber ontwierp in 2016 samen met het CIR een classificatiesysteem, waarmee ze impact indeelt in verschillende lagen. Deze informatie wordt meegenomen naar het huidige onderzoek omdat dit model getest zal worden.

Er zijn verschillende onderzoeken verschenen die de impact van *Blackfish* hebben bestudeerd (Marek, 2015; Brammer, 2015; Massey & Randriamarohaja, 2019; Muskat, Waller & Iluzada, 2019). Deze onderzoeken focussen vooral op SeaWorld en de impact van sociale media op het succes van *Blackfish*, ook wel het '*Blackfish-effect*'. Uit deze onderzoeken kan meegenomen worden dat de documentaire o.a. door sociale media onder de aandacht is gebracht en impact heeft gehad op SeaWorld. Wat in deze onderzoeken ontbreekt is een analyse van de nieuwsberichten die zijn gepubliceerd naar aanleiding van de documentaire. Het huidige onderzoek kan hier een aanvulling op zijn.

In dit onderzoek versta ik onder mediarepresentatie: het geven van betekenis aan een boodschap. Mediarepresentatie hoeft niet altijd een weerspiegeling van de werkelijkheid te zijn, dit is zelden het geval. Een representatie moet gezien worden als een constructie. De literatuur over mediarepresentatie is relevant omdat de data die in het onderzoek gebruikt worden voortkomen uit mediarepresentatie. Het is belangrijk om mee te nemen dat mediarepresentaties een constructie van de werkelijkheid zijn.

3. Achtergrond *Blackfish*

Aanleiding

Controverse rond de openbare vertoning van walvisachtigen in gevangenschap bestaat al tientallen jaren. De intelligentie van orka's die ze in staat stelt te performen in de grootste shows leidt tot de ethische vraag of ze überhaupt in gevangenschap gehouden moeten worden. Deze controverse is alleen maar toegenomen vanaf het moment dat er ongelukken gebeurden met trainers (Parsons & Rose, 2018). Desondanks bleven de bezoekers komen, tot op het volgende moment.

In 2010 stond Amerika op zijn kop door nieuws uit SeaWorld Orlando: trainster Dawn Brancheau was vermoord door de grootste orka die SeaWorld rijk was: Tilikum. SeaWorld verweet dit de trainster, omdat de paardenstaart die ze droeg voor de orka een trigger was om haar het water in te slepen (ABC News, 2010).

Tegenstanders zien SeaWorld als verantwoordelijke voor het incident, omdat orka's in gevangenschap psychische problemen krijgen, wat zorgt voor onberekenbaar gedrag. In de vrije natuur zijn orka's immers niet agressief van aard en ongevaarlijk voor de mens.

Naar aanleiding van de tragedie omtrent Brancheau besloot Gabriela Cowperthwaite dieper in het onderwerp te duiken en nam zij het leven van de beruchte orka Tilikum onder de loep. Met behulp van interviews (met o.a. wetenschappers en voormalig Seaworld trainers) en archiefbeelden krijgt het verhaal van Tilikum vorm. De documentairemaakster probeert met de documentaire een verschijnsel te laten zien: dat van zeedieren in gevangenschap en dan voornamelijk wat dit voor gevolgen kan hebben, voor zowel mens als dier.

I remember fragments of the story of SeaWorld trainer Dawn Brancheau's killing in 2010 - something about a ponytail, something about her slipping and falling, something about how this almost never ever happens because in these parks, the animals are happy and the trainers are safe. But something wasn't right. I remember asking someone why an orca - a highly intelligent animal - would attack its trainer or essentially 'bite the hand that feeds it'. (Cowperthwaite, 2013, par. 1,2)

De Amerikaanse documentaire ging in première op het Sundance Film Festival in januari 2013. Later werd de documentaire ook via CNN Films en streamingdienst Netflix beschikbaar gesteld, wat zorgde voor miljoenen kijkers. De documentaire won zes awards en werd maar liefst negenendertig keer genomineerd (IMDB, 2019). De film was in Nederland zichtbaar op VPRO-cinema en NPO en tegenwoordig tegen betaling via Cinetree of YouTube.

Grootste gevolgen

Het is een lastige opgave om met zekerheid te kunnen aantonen dat bepaalde gevolgen rechtstreeks in verband gebracht mogen worden met de documentaire. Toch zijn een aantal grote zaken wel direct aan de documentaire te relateren en hebben deze een stem gehad in het publieke debat over dolfinaria. Zo zijn de bezoekersaantallen van SeaWorld in het jaar na de release van de documentaire *Blackfish* met zeventien procent gedaald (Gander, 2014). Eveneens daalde de winst, met maar liefst tachtig procent.

Afbeelding 1: documentaire *Blackfish*

In 2014 tekenden 1,2 miljoen mensen de petitie die bij de staat California aandrong om orkashows te verbieden (Gander, 2014). Dit is uiteindelijk ook gebeurd. Binnen de wetgeving zijn nieuwe beleidsmaatregelen voorgesteld, zoals de Orca Welfare and Safety Act in Californië. Deze beleidswijziging zou het fokken van wilde orka's illegaal maken, evenals het gebruiken van orka's voor entertainmentdoeleinden (Burford & Schutten, 2017). Naast gevolgen op beleidsniveau heeft de documentaire ook geleid tot boycots door beroemdheden als zanger Harry Styles (Fenton, 2015).

De daling in bezoekersaantallen is volgens Burford en Schutten (2017) te koppelen aan de invloed van publieke participatie en sociale media. Het 'Blackfish effect' heeft aanzienlijk bijgedragen aan de crisis waar Seaworld in verzeild is geraakt.

Het idee dat een documentaire kan leiden tot verschuivingen in de perceptie van wenselijke toeristische keuzes in de samenleving is niet nieuw. Echter worden deze invloeden vaak gezien als promotionele marketing. *Blackfish* is een uniek voorbeeld van een film die mensen beïnvloed heeft om zich af te keren van een voorheen extreem populaire toeristische keuze. Iets wat normaal juist vaak andersom gebeurt (Parsons & Rose, 2018).

4. Methoden

Om tot een antwoord op de onderzoeksvraag te komen, wordt een kwalitatieve inhoudsanalyse van een documentaire uitgevoerd. Met een inhoudsanalyse bestudeert men de inhoud van mediaproducten op een gestructureerde manier (Koetsenruijter & Van Hout, 2018). In paragraaf één wordt toegelicht waarom gekozen is voor een casestudy en wat de methode behelst. In paragraaf twee wordt de kwalitatieve inhoudsanalyse als onderzoeksmethode toegelicht. Zoals ook in de inleiding werd vermeld, bestaat dit onderzoek uit twee lagen. Het eerste deel omvat een inhoudsanalyse van het discours omtrent de media impact van *Blackfish*, het tweede deel evalueert het model van Green-Barber (2016).

4.1 Een casestudy

Met een casestudyonderzoek kan een onderzoeker gegevens in een specifieke context nauwkeurig bestuderen. De methode onderzoekt het hedendaagse reële fenomeen door middel van een gedetailleerde analyse van een beperkt aantal gebeurtenissen. Het biedt een systematische manier om deze gebeurtenissen te observeren, gegevens te verzamelen, deze te analyseren en resultaten gedurende een langere periode te rapporteren (Zainal, 2007). Op deze manier wordt een proces blootgelegd.

Deze methode genereert geen kwantitatieve statistische resultaten, maar nodigt uit tot het verklaren van een proces door volledige observatie, reconstructie en analyse. In tegenstelling tot het macroniveau van de kwantitatieve analyse, observeert een casestudy gegevens op microniveau (Zainal, 2007).

Binnen de casestudy kan volgens Yin (1984, in Zainal, 2007, p.3) onderscheid gemaakt worden in drie vormen: verkennend, beschrijvend en verklarend. De casestudy in het voorliggende onderzoek valt onder verkennend. Het primaire doel van deze vorm is om begrip van complexe sociale fenomenen uit te breiden. In het huidige geval is dat impact. Voordeel van de casestudy is dat *real life data* gebruikt worden en er dus geen situatie gecreëerd hoeft te worden, zoals bij een experiment. Manipulatie is hierdoor onmogelijk. Een nadeel van de casestudy is dat resultaten niet gegeneraliseerd kunnen worden. De resultaten zullen dus niet tot algemene conclusies leiden. Dit maakt ze echter niet minder waardevol. De casestudy is erg bruikbaar als verkennende onderzoeksmethode (Zainal, 2007).

4.2 Kwalitatieve inhoudsanalyse

In paragraaf één van dit hoofdstuk is besproken wat de casestudy als onderzoeksmethode behelst. De dataverzamelmethode die hier meestal voor wordt gebruikt is een kwalitatieve methode. De casestudy genereert geen kwantitatieve statistische resultaten, maar nodigt uit tot het verklaren van een proces door volledige observatie, reconstructie en analyse. Een geschikte dataverzamelmethode die aansluit op de casestudy is een kwalitatieve inhoudsanalyse. De documentaire zelf wordt niet onderworpen aan een grondige analyse, maar wat er over deze documentaire geschreven is. Deze verzameling teksten vormt het corpus voor de inhoudsanalyse.

Een kwalitatieve inhoudsanalyse is voornamelijk nuttig om inventariserende vragen te beantwoorden en patronen te ontdekken (Koetsenruijter & Van Hout, 2018). De nadruk ligt op impliciete betekenissen, met aandacht voor de context.

De methode is vooral geschikt voor verkennend onderzoek, om patronen bloot te leggen in een grote verzameling teksten (Koetsenruijter & Van Hout, 2018). Daarom is deze methode geschikt om in het huidige onderzoek toe te passen. Het blootleggen van een patroon is ook meteen het doel van het gebruik van deze methode: het vinden van een patroon in de representatie van de documentaire *Blackfish*.

4.2.1 Data

De data die gebruikt worden voor dit onderzoek omvatten online nieuwsartikelen en recensies die geschreven zijn naar aanleiding van de documentaire *Blackfish*. Er was veel interesse in de documentaire op sociale media, maar ook de traditionele media spraken zich uit over de onderwerpen die de film behandelt (Parsons & Rose, 2018 p. 76). Voor de dataverzameling is gekozen voor een tijdspanne van vijf jaar. Uit het paper van Tofel (2013) blijkt dat impact nooit meteen na publicatie meetbaar is, dus is gekozen voor een dataverzameling van vijf jaar, in de veronderstelling dat de impact zich nu beter laat meten. Het corpus bestaat dus uit artikelen en recensies, geschreven tussen 2013 en 2018. Het kan voorkomen dat een artikel in 2019 of 2020 is aangepast. Indien dit het geval is, wordt dat bij het artikel vermeld. De nieuwsartikelen worden verkregen via online zoekmachines. Bronnen die nuttig zijn, zijn websites van kranten als de New York Times en de LA Times. Ook Amerikaanse nieuwzender CNN is een nuttige bron. Het corpus bestaat uit 38 artikelen. Een overzicht is terug te vinden in de bijlage, samen met de gebruikte zoekslagen.

Dataverzadiging

Wanneer een punt wordt bereikt waarop zich geen nieuwe voorbeelden van veranderingen voordoen, spreekt men van dataverzadiging. Dit wordt ook wel datasaturatie genoemd. Wanneer dit gebeurt, kan men ervan uitgaan dat er voldoende data verzameld zijn om een beeld te kunnen vormen van het discours rondom de impact van *Blackfish*. Voor dit onderzoek geldt dat er na 38 artikelen sprake was van dataverzadiging. Hieruit kan geconcludeerd worden dat het geselecteerde corpus representatief is voor het discours.

4.2.2 Uitvoering

Op de volgende pagina volgt het raamwerk (tabel 1) dat Green-Barber gebruikt om impact in te delen en wat in dit onderzoek ook leidend zal zijn, bij het onderzoeken van de mediarepresentatie van documentaire *Blackfish*. In verband met beperkte middelen en tijd, is het niet mogelijk om gebruik te maken van de *Impact Tracker* die Green-Barber (2016) ontwikkeld heeft. Wel zal dus gebruik gemaakt worden van het raamwerk dat zij samen met het CIR heeft opgezet, om enerzijds het discours omtrent de impact van *Blackfish* in kaart te brengen en anderzijds te kunnen aantonen of hiermee impact op een transparante en valide manier in kaart gebracht wordt. Dit wordt nader belicht in paragraaf drie van dit hoofdstuk.

NIVEAUS	MICRO: Individueel	MESO: Groep	MACRO: Institutes en machthebbenden
	Awareness	Awareness	Agendasetting
	Attitude changes	Attitude	Institutional response
	Action	Collective action	
	Civic engagement	Civic: engagement	
		Social capital creation	

Tabel 1: Impact Glossary

Met *awareness* wordt bedoeld dat er bewustzijn wordt gecreëerd. Dit kan plaatsvinden op individueel niveau en op groepsniveau. Hetzelfde geldt voor *attitude changes*. Deze gaan over veranderingen in de houding tegenover een onderwerp. *Action* spreekt voor zich, er treedt een verandering in het gedrag op: er wordt actie ondernomen. *Civic engagement* gaat over maatschappelijke betrokkenheid. *Agendasetting* duidt aan in hoeverre de veranderingen de maatschappelijke of politieke agenda bepalen. Met *institutional response* wordt bedoeld in hoeverre er sprake is van een institutionele reactie.

Na de artikelen verzameld te hebben, worden deze ingedeeld op de verschillende niveaus van Green-Barber: micro, meso en macro. Er zal dus een selectie uit voortkomen van individuele veranderingen, veranderingen op institutioneel gebied en veranderingen op het niveau van beleidswijzigingen. Hier kunnen vervolgens thema's aan verbonden worden. Bijvoorbeeld: wat is het discours als men op individueel niveau over impact praat? Waar gaan de gesprekken over? Welke veranderingen vallen op? Uit het theoretisch kader bleek dat het belangrijk is om categorieën op te stellen, wanneer men impact wil kunnen beoordelen (Clarke & Van Slyke, 2010).

Bovengenoemde is de eerste laag van het onderzoek: een inhoudsanalyse van de media impact. De tweede en belangrijkste vraag is of het mogelijk is om met het model van Green-Barber in de hand, de media impact te meten. De tweede laag omvat dus het testen van een specifiek model. In het resultaten hoofdstuk wordt duidelijk welke eventuele mankementen het model bevat.

4.3 Betrouwbaarheid en validiteit

Betrouwbaarheid en validiteit spelen een belangrijke rol binnen onderzoek en bij het beoordelen van een onderzoeksinstrument. Het doel is om te achterhalen of het raamwerk van Green-Barber een werkbare optie is voor journalisten, instanties of fondsen die de impact van journalistieke producties willen meten. Met 'werkbaar' wordt bedoeld dat het meetmodel een betrouwbare en valide optie biedt.

Waar de geloofwaardigheid bij kwantitatief onderzoek afhankelijk is van de constructie van instrumenten, is dat bij kwalitatief onderzoek anders. Bij kwalitatief onderzoek is de onderzoeker als het ware het instrument. Wanneer kwantitatieve onderzoekers spreken over validiteit en betrouwbaarheid van een onderzoek, wordt verwezen naar een onderzoek dat geloofwaardig is. De geloofwaardigheid van een kwalitatief onderzoek hangt juist af van de inzet en het vermogen van de onderzoeker. In kwantitatieve studies worden betrouwbaarheid en validiteit afzonderlijk van elkaar behandeld, maar volgens Golafshani (2003, p. 600) worden deze termen in kwalitatief onderzoek niet afzonderlijk van elkaar gezien, maar worden termen gebruikt die beide omvatten, zoals 'credibility' en 'trustworthiness'.

De meningen zijn verdeeld als het gaat over de evaluatie van kwalitatief onderzoek met behulp van betrouwbaarheid en validiteit. Zo noemt de ene betrouwbaarheid een misleidend concept: "If a qualitative study is discussed with reliability as a criterion, the consequence is rather that the study is no good" (Stenbacka, 2001, p. 552). De ander stelt juist dat betrouwbaarheid en validiteit twee factoren zijn waar iedere kwalitatieve onderzoeker zich om moet bekommeren bij het analyseren van resultaten en het beoordelen van de kwaliteit (Patton, 2001 in Golafshani, 2003, p.601).

4.3.1 Betrouwbaarheid

Betrouwbaarheid wordt over het algemeen geconceptualiseerd als 'de consistentie of constantheid van een instrument'. Betrouwbaarheid verwijst naar de mate van consistentie waarmee instanties door verschillende waarnemers of door dezelfde waarnemer bij verschillende gelegenheden aan dezelfde reeks categorieën komen, ofwel tot dezelfde resultaten. Er moet vertrouwen zijn in de gegevensverzameling (Long & Johnson, 2000).

Traditioneel gezien is betrouwbaarheid als begrip gericht op het standaardiseren van instrumenten voor gegevensverzameling. Deze benadering gaat ervan uit dat dataverzamelingmethoden gestandaardiseerd kunnen worden, en daarmee dus geneutraliseerd en niet-bevooroordeeld. Hoewel dit voor kwantitatieve analyse aannemelijk zou kunnen zijn, is dat bij kwalitatieve analyse bijna onmogelijk door de rol van context (Long & Johnson, 2000).

"There seems to be a growing popular movement within qualitative circles to insist that 'dependability' is a more appropriate term than reliability for qualitative research" (Long & Johnson, 2000, p. 31). Met '*dependability*' wordt bedoeld dat men erop kan vertrouwen. Ook uit dit onderzoek blijkt dat betrouwbaarheid als voorwaarde voor een goed onderzoek minder passend is bij de methode.

Transparantie

Een groot verschil met kwantitatieve inhoudsanalyse is dat betrouwbaarheid bij kwalitatieve inhoudsanalyse niet uit te drukken is in cijfers. De betrouwbaarheid is bij kwalitatieve inhoudsanalyse lastiger hard te maken, aangezien er minder formele procedures bestaan om de betrouwbaarheid vast te stellen (Koetsenruijter & Van Hout, 2018). Een probleem dat zich bijvoorbeeld voor kan doen is het verschil in kennis: niet iedereen heeft dezelfde kennis. Een andere waarnemer kan hierdoor op andere resultaten komen. Uit bovenstaande informatie kan opgemaakt worden dat de nadruk bij kwalitatieve inhoudsanalyse minder ligt op betrouwbaarheid en meer op transparantie. Door middel van voorbeelden kan aangetoond worden wat de gedachtegang van de onderzoeker is geweest. Zo kan men transparant zijn over de gemaakte keuzes. Misschien zijn deze niet objectief, maar wel navolgbaar.

Toepasselijk voor deze methode is het redeneren van voorbeelden naar grotere eenheden. Transparantie is niet hetzelfde als betrouwbaarheid, aangezien er een tweede keer andere resultaten gegenereerd zouden kunnen worden. Er kan echter wel verduidelijkt worden waar de conclusies op gebaseerd zijn (Koetsenruijter & Van Hout, 2018).

4.3.2 Validiteit

Het concept validiteit wordt in onderzoek van Noble & Smith (2015) als volgt omschreven: “The precision in which the findings accurately reflect the data” (p. 34). Hiermee wordt bedoeld dat iets valide is wanneer ook daadwerkelijk gemeten wordt wat men wil meten. In het huidige geval is dat impact.

Wanneer iets niet als betrouwbaar bestempeld kan worden, hoeft het niet te betekenen dat resultaten ook niet valide zijn. Andersom geldt dit ook: een betrouwbare inhoudsanalyse hoeft niet valide te zijn (Krippendorff, 1980, p. 72). Validiteit kan getest worden door te analyseren of de geformuleerde categorieën aansluiten bij de onderzoeksvraag en of deze categorieën niet overlappen, maar wel dekken. Het is belangrijk om te achterhalen of er niets wordt vergeten (Koetsenruijter & Van Hout, 2018). Wanneer de validiteit niet hard gemaakt kan worden, is het essentieel de betrouwbaarheid van de methoden die gebruikt zijn te benadrukken (Krippendorff, 1980, p. 72).

Als beide elementen – betrouwbaarheid en validiteit – bereikt worden, kan de methode bestempeld worden als geschikt en werkbaar voor hen die geïnteresseerd zijn in gedegen impact-meetmethodes. De methode kan ook tekortkomingen hebben, of niet volledig betrouwbaar zijn. Hier wordt in de conclusie een oordeel over gevormd.

Samengevat betekent bovengenoemde voor het voorliggende onderzoek dat er een antwoord wordt gezocht op de volgende vragen, om te kunnen concluderen of het model van Green-Barber werkbaar is:

- Is het model navolgbaar, en daarmee transparant?
- Zijn de verschillende categorieën helder gedefinieerd?
- Zijn de categorieën goed van elkaar te onderscheiden?
- Is het model toe te passen op iedere willekeurige documentaire?

5. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten besproken die voortkomen uit de kwalitatieve inhoudsanalyse. Beide lagen van het huidige onderzoek komen aan bod. In paragraaf 5.1 worden de veranderingen in Amerika in kaart gebracht, gevolgd door de thema's die hieraan verbonden kunnen worden (paragraaf 5.2). Vervolgens wordt in paragraaf 5.3 per niveau de werkbaarheid van het model van Green-Barber besproken.

5.1 Impact in Amerika

Met behulp van een kwalitatieve inhoudsanalyse is onderzoek gedaan naar de verschillende niveaus van verandering die in Amerika hebben plaatsgevonden. Door middel van mediarepresentatie zijn de verschillende lagen van impact onderzocht, met als doel om na te gaan of het model van Green-Barber werkbaar is. Dit houdt in dat de categorieën binnen het systeem betrouwbaar (en transparant) zijn toe te passen, elkaar niet overlappen en helder gedefinieerd zijn. Het corpus bestaat uit 38 bestudeerde artikelen. Door middel van voorbeelden worden de drie niveaus van impact die Green-Barber hanteert geïllustreerd.

5.1.1 Microniveau

Uit paragraaf twee van het theoretisch kader bleek dat verandering begint op individueel niveau. Dit noemt Green-Barber microveranderingen. Deze aanpassingen onder individuen zijn tijdens het analyseren van de nieuwsmedia en recensies te herkennen, kort na het uitkomen van de documentaire in 2013. De veranderingen ontstaan voornamelijk in het bewustzijn (*awareness*) van mensen, na het zien van *Blackfish* (Bullock, 2013; Chang, 2013; Edelstein, 2013; Johanson, 2013; Stone, 2013). Men is geschokt en beseft dat dieren niet in gevangenschap thuishoren. Er vindt dus een verandering in de attitude plaats.

This is fact: This movie will break your heart. Like how smart, desperate orcas in the wild will attempt to trick human hunters, adults without babies trying to draw the hunters away. Like what a mother orca in a pool will do when her baby is taken away — oh my god, the pain on display is bloodcurdling. This is us. This is what humans do. We are monsters. I hate us after this movie. (Johanson, 2013, par. 8)

De documentaire roept ethische vragen op en er ontstaat een debat. Is het verantwoord om je kinderen mee te nemen naar een entertainmentpark als SeaWorld, waar dieren worden ingezet om mensen te vermaken? "I am not at all interested in having my daughter who is 3-and-a-half grow up thinking that it's normalized to have these intelligent, highly evolved animals in concrete pools", aldus voormalig SeaWorld trainer John Jett in een CNN artikel van Kelly Wallace (2013).

"There's not only no kind way, no humane way to keep (whales) in captivity. It is traumatizing to them. Once you know it, you can't ... unknow it and go with any kind of open mind or heart." - Sheri Silver in hetzelfde artikel (Wallace, 2013).

De meningen zijn echter verdeeld, blijkt uit gesprekken met mensen door heel Amerika. "If we don't give our children the opportunity to go visit them, how else would they learn about these animals?", spreekt Joanna Mazewski - moeder van twee kinderen - Jett en Silver tegen (Wallace, 2013).

Uit het artikel van CNN (Wallace, 2013) blijkt dat de documentaire aanzet tot nadenken over ethische vraagstukken die het verhaal teweeg heeft gebracht. Het artikel stuurt aan op civic *engagement*: maatschappelijke betrokkenheid. Ook komt verandering in de attitude van mensen aan bod. Afgaand op het artikel, vormen mensen zich na het zien van de documentaire een andere mening over het onderwerp dan voorheen. Ook verandering in gedrag komt terug. Zo schrijft een recensent dat hij SeaWorld nooit meer zal bezoeken.

Most upsetting of all was hearing the sound the mothers made when their children were separated from them, after being sold to other parks. The sound was soul-destroying and reinforces how important the family unit is to these incredibly intelligent and emotional creatures...Just imagine their pain. *Blackfish* both shocks and educates, and it ensures that you'll never, ever want to visit SeaWorld. (Sam McCosh, 2013)

Een ander voorbeeld van impact op microniveau is het feit dat aandeelhouders zich hebben teruggetrokken na de commotie die is ontstaan rond SeaWorld, naar aanleiding van documentaire *Blackfish*. Eén van SeaWorld's grootste aandeelhouders heeft een groot deel van zijn portefeuille verkocht. Dit is een vorm van impact op microniveau. Er vindt bewustwording plaats bij een individu, waarna men actie onderneemt.

Niet alleen aandeelhouders trekken zich terug. Ook muzikanten besloten door alle commotie omtrent SeaWorld niet langer op te treden in het themapark en zegden hun optredens in 2013 af. Artiesten die afzegden waren onder anderen Trisha Yearwood, Heart, REO Speedwagon en Barenaked Ladies (Ambrogne, 2013; Ahmed, 2013; Duke, 2013; The Huffington Post, 2013). Deze individuele aanpassing is een voorbeeld van verandering in iemands acties.

"This is a complicated issue, and we don't claim to understand all of it, but we don't feel comfortable proceeding with the gig at this time." - Band Heart tegen CNN (Saeed Ahmed, 2013).

5.1.2 Mesoniveau

Naast microveranderingen kunnen veranderingen ook plaatsvinden op mesoniveau: het groepsniveau. Voorbeelden hiervan zijn de oproepen van beroemdheden aan hun fans om SeaWorld niet te bezoeken. Zanger Harry Styles, voormalig lid van de band *One Direction*, nam tijdens één van zijn concerten in 2015 de tijd om zijn fans op te roepen niet meer naar SeaWorld te gaan als je van dolfijnen houdt (Richard Morgan, 2015). Gevolg hiervan was een explosie op sociale media. Twitter stond vol met steunbetuigingen van fans die zwerden door Styles' woorden het themapark nooit meer te bezoeken (Fenton, 2015).

Dit is een voorbeeld van een groepsverandering, en heeft met name collectief bewustzijn (*awareness*) gecreëerd, maar heeft ook aangezet tot het veranderen van gedrag van een grote groep mensen (*collective action*).

Een ander voorbeeld van verandering op groepsniveau is het aanspannen van rechtszaken, door een groep dierenactivisten. Uit o.a. een artikel van International Business Times (Lynch, 2015) blijkt dat SeaWorld in 2015 meerdere keren is aangeklaagd. Het themapark zou liegen over het welzijn van de orka's. Ook zou SeaWorld de geldende reclamewetten in Californië schenden. De dierenrechtenactivisten die SeaWorld aanklagen vallen onder het mesoniveau: groepsverandering. Hier is sprake van *collective action*. De activisten vormen een groep en ondernemen samen actie.

5.1.3 Macroniveau

Wanneer mensen individueel zijn beïnvloed en er op groepsniveau veranderingen hebben plaatsgevonden, kunnen er macroveranderingen ontstaan. Dit niveau verwijst naar beleidswijzigingen (Green-Barber, 2016). Uit de onderzochte nieuwsartikelen blijkt dat een deel van de mediarepresentatie bestaat uit artikelen die beleidswijzigingen aankondigen. Uit eerdergenoemde vormen van impact blijkt dat SeaWorld veel kritiek heeft gekregen, naar aanleiding van onthullingen in *Blackfish*, wat resulteert in dalende bezoekersaantallen en omzet. SeaWorld probeert haar reputatie te verbeteren door rigoureuze aanpassingen te doen in haar beleid. Een belangrijk voorbeeld is het feit dat de staat Californië (en daarmee ook SeaWorld) heeft besloten te stoppen met het organiseren van orkashows voor entertainment doeleinden (Bomey, 2016; Storey, 2019). SeaWorld heeft haar beleid aangepast en focust niet meer op entertainment door middel van theatershows, maar op de educatieve rol die zij kunnen vervullen.

Een ander voorbeeld van deze wijzigingen in het beleid volgde twee jaar na het afdrukken van de orkashows. SeaWorld besloot door druk van de staat en de controverse rond het kweekprogramma van de parken te stoppen met het fokken van orka's (Jamieson, 2016; Manby, 2016; National Public Radio, 2016). Deze wijziging is per 2016 doorgevoerd. De orka's die in de parken zijn geboren zullen daar blijven omdat ze in het wild niet zouden overleven (Manby, 2016). Wel zal dit dus de laatste generatie orka's zijn die in het park verblijven.

“Society is changing and we’re changing with it. SeaWorld is finding new ways to continue to deliver on our purpose to inspire all our guests to take action to protect wild animals and wild places.” - SeaWorld Parks & Entertainment in een statement (Jamieson, 2016, par. 3).

Ook heeft SeaWorld de orkaverblijven aangepast. De bassins zijn vergroot, als gevolg van de kritiek over orka's in gevangenschap, naar aanleiding van beelden in documentaire *Blackfish* (Backman, 2014).

Niet alleen vinden er macroveranderingen plaats binnen SeaWorld als themapark. Een beleidsaanpassing door speelgoedfabrikant Mattel Inc, heeft ervoor gezorgd dat hun samenwerking met SeaWorld in 2015 is beëindigd (Rooney, 2015). De fabrikant produceerde SeaWorld merchandise, waaronder Barbiepoppen als dolfijnen- en orkatrainsters.

Deze aanpassing is een verandering op macroniveau en valt onder *institutional response*: de speelgoedfabrikant reageert op de huidige situatie en past zijn productie aan.

Op aandringen van milieuactivisten hebben ook vliegtuigmaatschappijen in 2014 hun banden met SeaWorld verbroken. Onder andere Southwest Airlines, Delta, Air Canada en British Airways hebben besloten niet langer meer met SeaWorld samen te werken (Orlando Weekly, 2019). Themaparktickets en vliegdeals worden vaak met elkaar gecombineerd. Zo'n partnerschap is promotiegericht en beide partijen halen hier voordeel uit. Maar wanneer integriteit op het spel staat, besluiten verscheidene vliegtuigmaatschappijen te stoppen met hun partnerschap met SeaWorld. Redenen voor deze institutionele verandering, zijn de groeiende zorgen over het welzijn van de zeedieren, mede ontstaan door *Blackfish* (LA Times, 2014). British Airways gaf aan niet langer attracties te promoten die dieren in gevangenschap houden. SeaWorld Orlando is daar één van.

Afbeelding 2: SeaWorld merchandise

“Our customers tell us they have concerns about wild animals being kept in captivity, and increasingly see animal performances in particular as outdated.” - British Airways in een statement aan Orlando Weekly (Plotkin, 2019).

Ook Virgin Holidays, het bedrijf dat wereldwijd vakanties aanbiedt, besloot orka's in gevangenschap niet langer te promoten (Holcombe, 2019). Oprichter Richard Branson heeft hun samenwerking vanwege de groeiende kritieken op SeaWorld naar aanleiding van *Blackfish* beëindigd.

Na maanden van kritiek vindt SeaWorld het tijd een tegengeluid te laten horen, en publiceert het park een 'open letter' (Spectrum News, 2013), zowel online als in een aantal kranten. In de brief worden statements ontkracht: het is een reactie op alle negatieve reacties die het bedrijf ontving, naar aanleiding van de onthullingen in *Blackfish*. Deze vorm van impact is ook te schalen onder macroniveau: *institutional response*.

5.2 Thema's

Wanneer men de resultaten uit paragraaf één analyseert, zijn hier een aantal thema's in te herkennen. Deze thema's representeren de manier waarop *Blackfish* impact heeft gehad op de maatschappij in Amerika. De thema's die naar voren komen worden in deze paragraaf uitgelicht.

Verandering in houding: ethische kwesties

De documentaire van Gabriela Cowperthwaite heeft mensen een nieuw beeld van dierenparken laten zien. Een beeld dat mensen heeft doen wakker schrikken en beseffen dat dieren niet in gevangenschap horen, maar in het wild. Een thema dat naar voren komt in de analyse, is het feit dat de houding van individuen ten opzichte van het onderwerp verandert. Na het zien van de documentaire denkt men anders over SeaWorld en haar omgang met orka's.

Verandering in gedrag en tegenvallende cijfers

Uit de analyse blijkt dat er in de maatschappij verandering in gedrag is ontstaan, in de jaren na het uitkomen van de documentaire. De bezoekersaantallen van SeaWorld zijn fors gedaald. Hierdoor is ook de omzet teruggelopen.

Partners willen niet langer samenwerken

Terugkomend thema tijdens een analyse van de impact van *Blackfish* is het feit dat partners van SeaWorld zich massaal terugtrekken. De reden hierachter, is de groeiende zorgen rond het welzijn van de dieren in het themapark. Deze zorgen zijn ontstaan naar aanleiding van de documentaire, waarin schokkende onthullingen worden gedaan over de manier waarop SeaWorld met haar dieren omgaat. Muzikanten zeggen hun optredens af, aandeelhouders trekken zich terug, vliegtuigmaatschappijen willen geen deals meer sluiten en beëindigen hun banden met het themapark. Ook vakantieaanbieder Virgin Holidays ziet een samenwerking niet langer zitten. Daarnaast besluit speelgoedfabrikant Mattel Inc dat het niet langer SeaWorld merchandise wil produceren.

Tegenreactie SeaWorld

Uit de analyse blijkt dat SeaWorld op allerlei manieren probeert haar imago te redden. Enkele maanden na uitkomen van de documentaire laat het themapark een brief in verschillende Amerikaanse kranten (en ook op het internet) plaatsen, waarin het reageert op alle beschuldigingen die zijn gedaan naar aanleiding van documentaire en de claims die worden gemaakt.

In de open brief, geschreven door de *'animal advocates'* (dierenliefhebbers) van SeaWorld, worden een groot deel van de beschuldigingen ontkracht. Uit deze actie is op te maken dat SeaWorld de behoefte voelt zich te verdedigen.

Beleidswijzigingen door SeaWorld

Niet alleen maakt SeaWorld een statement in kranten en via hun website. Het themapark besluit door druk van dierenactivisten en de staat Californië te stoppen met theatershows waarin orka's voorkomen. Twee jaar later, in 2016, stopt ook het fokprogramma van de dieren. Daarnaast vergroten de parken hun bassins om de orka's meer leefruimte te geven. Deze wijzigingen in het beleid van SeaWorld zijn doorgevoerd in de hoop hun aangetaste imago te herstellen.

5.3 Werkbaarheid: validiteit en betrouwbaarheid van het model

In deze paragraaf wordt het model van Green-Barber geëvalueerd. Om antwoord te geven op de hoofdvraag, wordt in deze paragraaf beschreven in hoeverre het model betrouwbaarheid, transparantie en validiteit biedt, en daarmee of het model werkbaar is voor journalisten en andere geïnteresseerden. Wat heeft dit model te bieden? De werkbaarheid wordt per niveau geëvalueerd.

Microniveau

Tijdens het analyseren van het corpus blijkt dat microveranderingen in verhouding tot de andere niveaus makkelijk te herkennen zijn. De categorie is in het model van Green-Barber gedefinieerd als veranderingen die plaatsvinden op het niveau van een individu, als gevolg van zijn of haar consumptie van media. Binnen deze veranderingen kan onderscheid gemaakt worden in bewustzijn, attitude, acties en maatschappelijke aanpassingen.

Deze vormen van veranderingen zijn helder gedefinieerd, waardoor het in de praktijk oplevert waar men naar zoekt, namelijk impact op individueel niveau. Hierdoor kan er gesproken worden van valide resultaten.

Wel moet meegenomen worden dat het in enkele van de geanalyseerde artikelen gaat om verzamelingen van quotes, geselecteerd door de desbetreffende schrijver. Hierdoor kan een vertekend beeld van impact ontstaan. Dit heeft te maken met mediarepresentatie, benoemd in paragraaf vier van het theoretisch kader. Hierin werd uitgelegd dat representatie gezien kan worden als constructie van de werkelijkheid. Dit geldt niet voor de filmrecensies, waarin recensenten hun (aannemelijk) oprechte mening door laten schemeren en er geen constructie gecreëerd wordt.

Mesoniveau

Uit de analyse blijkt dat er overlapping ontstaat tussen het micro- en mesoniveau. Dit omdat groepen bestaan uit individuen. 'Groepen' zijn echter niet duidelijk gedefinieerd. Om wat voor soort groepen gaat het? Dit wordt niet nader toegelicht in het model. Zo is een vorm van impact het feit dat meerdere beroemdheden hun verandering in bewustzijn hebben gedeeld via de media. Onduidelijk is of deze vorm valt onder microveranderingen (individuen), of mesoveranderingen (een groep, namelijk 'beroemdheden'). Hierdoor ontstaat verwarring tijdens het analyseren.

Ditzelfde geldt in feite voor aandeelhouders. In de analyse worden deze geplaatst onder het microniveau, omdat aandeelhouders individuen zijn. Tegelijkertijd kunnen aandeelhouders ook als groep worden gezien en dus vallen onder het mesoniveau.

De onduidelijke definitie van 'groepen', maakt het mesoniveau vermoedelijk onbetrouwbaar: een tweede beoordelaar kan hier andere ideeën bij hebben. Ook de validiteit komt in het geding. Het micro- en mesoniveau overlappen elkaar immers.

Macroniveau

Tijdens het analyseren van de macroveranderingen ontstond verwarring over de definiëring van deze categorie. Alhoewel een groot aantal artikelen gemakkelijk met het model te duiden is, is dit voor enkele niet het geval. Volgens het raamwerk van Green-Barber gaat het macroniveau over veranderingen in het beleid van bedrijven of instanties. Duidelijke voorbeelden hiervan, zijn het stoppen van het fokprogramma en de orkashows, in gang gezet door SeaWorld. Ook het vergroten van de bassins voor de dieren, is een beleidswijziging te noemen. Echter, sommige grote veranderingen zijn lastiger te duiden. Macroveranderingen worden ook wel structurele veranderingen genoemd, volgens Green-Barber (2016). Er kan verwarring ontstaan over de definitie hiervan. Wat voor veranderingen vallen hieronder? Wanneer mag iets een structurele verandering genoemd worden? Enkele onduidelijkheden worden in de volgende alinea's uitgelicht.

Een definitie van een structurele verandering is zelfs in de Van Dale (2020) onvindbaar, waardoor de kans groot is dat hier verschillende ideeën over bestaan.

De definitie van structurele veranderingen moet worden aangescherpt om verwarring te voorkomen, en daardoor betrouwbare en valide metingen op te leveren. Het macroniveau kan in de huidige vorm niet als betrouwbaar en valide bestempeld worden.

Model afwijkingen

Tijdens het analyseren van de mediarepresentatie komen er een aantal artikelen aan bod die niet direct binnen een niveau te plaatsen zijn. Een voorbeeld hiervan is het artikel van One Green Planet (2015). Dit is een organisatie die zich inzet voor een betere wereld en dierenbelangen.

In het artikel worden de inspanningen van SeaWorld om hun imago te verbeteren, onder de loep genomen. Een voorbeeld van deze inspanningen is hun social mediacampagne: 'Ask SeaWorld', om mensen via Twitter vragen te laten stellen en zo transparantie uit te dragen. Het is een artikel dat is voortgekomen uit impact van de documentaire: het zou immers niet geschreven zijn als SeaWorld niet bezig was zijn imago te redden, en dit was vermoedelijk niet aan de orde geweest als *Blackfish* nooit was uitgezonden. Er kan gesteld worden dat dit artikel, dat reflecteert op SeaWorld's acties, valt onder een vorm van impact, maar het is lastig om deze vorm te duiden met het model van Green-Barber.

Dit geldt ook voor een artikel van The Huffington Post (2013) waarin aangekondigd wordt dat animatiestudio Pixar het einde van de film *Finding Dory* wijzigt, door controversie rondom *Blackfish*. Dit is een belangrijke aanpassing en dus een vorm van impact, maar onzeker is of deze verandering valt onder beleidswijzigingen (en dus macroniveau). Wanneer een tweede persoon anders oordeelt, verslechtert dit de betrouwbaarheid van Green-Barber's raamwerk.

Een derde punt als het gaat om het beoordelen van de validiteit, is of het raamwerk toe te passen is op andere journalistieke producties. Ja, dit zou mogelijk moeten zijn. Echter is het een lastige opgave om de productie wat betreft impact met andere documentaires te vergelijken, omdat het gaat om indicaties. Men meet wat voor soorten impact het product teweeg heeft gebracht, maar de hoeveelheid impact wordt niet in kaart gebracht.

6. Conclusie en discussie

In dit hoofdstuk worden zowel de conclusies besproken, als discussiepunten uitgelicht, naar aanleiding van de resultaten die zijn voortgekomen uit het huidige onderzoek. Ook worden in de discussie suggesties gedaan voor vervolgonderzoek.

6.1 Conclusies

Welke conclusies kunnen er verbonden worden aan de resultaten uit hoofdstuk vier? De hoofdvraag van dit onderzoek luidde als volgt:

“Hoe werkbaar is de Impact Glossary van Green-Barber, toegepast op de impact van documentaire Blackfish over orka's in gevangenschap?”

Hiermee was het doel om te achterhalen of het systeem van Green-Barber een transparante en valide optie biedt voor journalisten en instanties om inzicht te krijgen in de impact van hun werk. Nu is allereerst belangrijk om te benadrukken dat het in dit geval gaat om impact door middel van mediarepresentatie (*media amplification*). Uit het onderzoeksrapport van het WFF bleek dat impact van journalistieke producties kan worden versterkt door berichtgeving in de media, wat zorgt voor extra aandacht voor een specifiek onderwerp, het veranderen van meningen of het aantrekken van een specifieke of grotere doelgroep (Green-Barber, 2018).

Betrouwbaarheid en transparantie model

Uit de resultaten blijkt dat de drie lagen van impact zichtbaar zijn in het discours omtrent de impact van *Blackfish*. De documentaire heeft wereldwijd de aandacht gevestigd op dieren in gevangenschap, wat resulteerde in een morele en ethische discussie. Dat de documentaire impact teweeg heeft gebracht, is een feit.

Uit het theoretisch kader bleek dat betrouwbaarheid geconceptualiseerd wordt als ‘de constantheid van een instrument’ en verwijst naar de mate van consistentie, waardoor verschillende waarnemers aan dezelfde resultaten komen (Long & Johnson, 2000). Het huidige onderzoek is niet uitgevoerd door een tweede beoordelaar, maar de kans dat hij of zij op andere resultaten komt, is aannemelijk. Dit vanwege de aanwezige mate van onduidelijkheid tijdens de inhoudsanalyse. Hiermee kan geconcludeerd worden dat het model van Green-Barber niet geheel betrouwbaar te noemen is.

Echter, door de rol van context is het standaardiseren van instrumenten voor gegevensverzameling bijna onmogelijk bij kwalitatief onderzoek. Betrouwbaarheid is hierdoor over het algemeen lastig hard te maken, en daarom ligt de focus in dit onderzoek meer op transparantie. Uit de resultaten kan worden geconstateerd dat het systeem van Green-Barber (2016) geschikt is voor transparant onderzoek, omdat duidelijk is welke stappen en keuzes gemaakt zijn. Niet objectief, maar wel navolgbaar.

Validiteit model

Wat betreft de validiteit van het model, blijkt uit de resultaten van de analyse dat het systeem niet volledig valide resultaten oplevert. Om na te gaan of het model een werkbare optie biedt, werd gelet op de definiëring van categorieën, of deze makkelijk te onderscheiden zijn en of het model toe te passen is op andere journalistieke producten. In de praktijk bleek dat het meso- en macroniveau onduidelijk gedefinieerd zijn. Zo worden ‘groepen’ en ‘structurele veranderingen’ niet helder uitgelegd, waardoor hierdoor verwarring kan ontstaan onder verschillende onderzoekers, en je wellicht niet meet wat je wilt meten.

Daarnaast is sprake van overlapping tussen het micro- en mesoniveau. Artikelen die binnen het niveau van groepsverandering passen, kunnen door het gebrek aan een heldere definitie van 'groepen', ook onder het microniveau worden geplaatst. Hierdoor blijft de validiteit niet volledig gewaarborgd.

Concluderend betekent dit dat de niveaus meso en macro aangescherpt moeten worden, of dat de niveaus moeten worden uitgebreid, om een volledig meetmodel te kunnen bieden. In de volgende paragraaf wordt hier een suggestie voor gedaan. In tegenstelling tot de andere twee, is het microniveau wel duidelijk gedefinieerd en zijn er geen problemen ondervonden tijdens het indelen van de artikelen in deze categorie. Wel moet rekening gehouden worden met het feit dat het in dit onderzoek gaat om mediarepresentatie, en een aantal artikelen op een bepaalde manier geconstrueerd is door de media, wat kan zorgen voor een vertekend beeld van impact. Er kan gesteld worden dat dit niveau valide en transparante resultaten oplevert, voor zover dat mogelijk is bij de analyse van mediarepresentatie.

Het model van Green-Barber lijkt wel geschikt om te gebruiken bij andere documentaires en journalistieke producten, zoals een boek of televisieprogramma, omdat deze publicaties ook verschillende niveaus van impact teweeg kunnen brengen. Maar, doordat de 'hoeveelheid' in dit onderzoek niet centraal staat - het is immers geen kwantitatief onderzoek – is een vergelijking onmogelijk.

Indicaties

Feit blijft dat het onhaalbaar is om exact na te gaan wat er met een publicatie gebeurt, nadat het de wereld in gezonden is. Dit geldt ook voor documentaires. Met het meten van journalistieke impact zal het vooralsnog om een indicatie gaan. Er kan geconcludeerd worden dat het met dit model mogelijk is om te meten om wat voor soorten impact het gaat, maar niet hoe groot deze impact is, in hoeveelheden.

Om een antwoord op de hoofdvraag te formuleren: het model dat Green-Barber een aantal jaren geleden heeft opgesteld om media impact meetbaar te maken, biedt journalisten en anderen die geïnteresseerd zijn in het meten van impact, een werkbare optie tot op zekere hoogte. Dit wil zeggen dat het systeem impact meet, maar dat de verschillende niveaus niet volledig duidelijk van elkaar te onderscheiden zijn. Het gebrek aan heldere definities op meso- en macroniveau zorgt ervoor dat de categorieën in sommige gevallen lastig te onderscheiden zijn, wat de betrouwbaarheid en validiteit van het model niet ten goede komt.

Geschikt voor globaal onderzoek

Bovenstaande betekent dat het model geschikt is voor globaal onderzoek: om in kaart te brengen welke vormen van impact een journalistieke productie teweeg heeft gebracht, op basis van mediarepresentatie. Dit is nuttig voor journalisten, maar ook voor fondsen om te kunnen achterhalen waar zij hun geld in geïnvesteerd hebben. Daarnaast biedt het model een indicatie van de verhouding tussen micro-, meso- en macroveranderingen. Iets wat waardevol kan zijn voor journalisten die hier inzicht in willen hebben, om eventuele nieuwe doelen te kunnen stellen.

6.2 Discussie

Het doel van dit onderzoek, was om te achterhalen of impact meetbaar is, en wel met het model van Green-Barber (2016). Dit werd onderzocht aan de hand van documentaire *Blackfish*.

Bevindingen

Omdat het om een casestudy gaat, werd al in het theoretisch kader benoemd dat het niet mogelijk is om resultaten te generaliseren. Er kan dus gediscussieerd worden over de zin van dergelijk onderzoek. Desondanks biedt de casestudy inzicht in complexe fenomenen als impact en is de methode geschikt gebleken om te verkennen. Daarnaast laat de casestudy zien tegen welke zaken men kunt oplopen, zoals slecht gedefinieerde categorieën, overlappings, enzovoorts.

In het huidige onderzoek naar impactgedreven journalistiek, kwam duidelijk naar voren dat impact een ingewikkeld begrip is, laat staan het meten hiervan. Na dit onderzoek is dat onveranderd gebleven en zal vervolgonderzoek nuttig zijn. Aan het eind van deze paragraaf worden hier suggesties voor gedaan.

In de conclusie staat beschreven dat er kanttekeningen geplaatst moeten worden, wil je de impact van je productie in kaart brengen. Dit is ook het geval bij het model van Green-Barber. De onderzoekster doet een poging impact meetbaar te maken door de Impact Glossary (2014) te gebruiken. Uit de conclusie is op te maken dat het model niet waterdicht is.

De drie niveaus zijn niet helder van elkaar te onderscheiden. Zo overlappen de micro- en mesoveranderingen, en dit komt omdat het mesoniveau niet duidelijk gedefinieerd is. Om meer duidelijkheid te scheppen, zou de definitie aangescherpt kunnen worden, naar groepen die vervolgens onder te verdelen zijn in verschillende soorten, zoals 'sporters', 'muzikanten', 'studentenverenigingen' enzovoorts. Zo bestaat er geen onenigheid meer over de definiëring van een groep, en dit kan wellicht de overlapping met het microniveau uitsluiten. Hetzelfde geldt voor de onduidelijkheid binnen het macroniveau: structurele veranderingen zouden verduidelijkt kunnen worden, met voorbeelden of een heldere definitie. Bijvoorbeeld: "onder structurele veranderingen vallen wijzigingen in de structuur van een organisatie, die onomkeerbaar zijn. Voorbeelden hiervan zijn:...".

Beperkingen: betrouwbaarheid en relevantie huidige onderzoek

Hoewel geprobeerd is transparantie en validiteit te bewaken, vallen er een aantal kleine kanttekeningen bij dit onderzoek te plaatsen. De keuze voor een kwalitatieve inhoudsanalyse is de juiste geweest, omdat het cruciaal was voorbeelden te kunnen uitlichten, en daarmee te zorgen voor een navolgbaar onderzoek. Dit maakt het onderzoek transparant. Het onderzoek zou betrouwbaarder kunnen worden door een tweede beoordelaar hetzelfde onderzoek te laten uitvoeren, en de resultaten vervolgens te vergelijken. Loopt de tweede beoordelaar tegen exact dezelfde onduidelijkheden aan, dan verhoogt dit de betrouwbaarheid van het onderzoek.

Bij de validiteit van het huidige onderzoek is belangrijk in acht te nemen dat het gaat om mediarepresentatie, en daarmee impact van de documentaire die de media kenbaar maken. Hiermee wordt bedoeld: wat er van die impact in de media is terug te vinden. In dit geval wordt een (vermoedelijk) groot deel van de impact op microniveau niet meegerekend. Zo zal er ongetwijfeld verandering plaatsvinden in bewustzijn en acties van individuen, zonder dat dit gedetecteerd kan worden. Er bestaan andere bronnen die wel gedetecteerd en gebruikt kunnen worden voor het model van Green-Barber, zoals impact via sociale media, maar hier wordt in dit onderzoek niet op gefocust. Dit betekent dat een deel van de impact niet wordt meegenomen in de meting.

Ook belangrijk om te benoemen, is dat het corpus van de kwalitatieve inhoudsanalyse bestaat uit enkel Amerikaanse recensies en artikelen. Het is dus onmogelijk om uitspraken te doen over het algemene discours omtrent *Blackfish*. De inhoudsanalyse focust op Amerika, het land waar de film geproduceerd is.

Desondanks gaat het in dit onderzoek niet om de complete impact van een journalistieke productie in kaart te kunnen brengen, maar om na te gaan of het model van Green-Barber een geschikt model is voor het meten van media impact. De eerste laag van dit onderzoek is echter wel van belang geweest, om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden.

Vervolgonderzoek

Uit het theoretisch kader bleek dat impactgedreven journalistiek populair is. Het is een onderwerp dat steeds meer aandacht krijgt en de moeite waard is, om non-profit journalistiek, maar ook producties die wel op winst gericht zijn, inzicht te geven in de impact van hun werk. Daarnaast om journalistieke fondsen een helder antwoord te kunnen geven op de vraag: 'Heeft financieren wel zin?' Men is op zoek naar gedegen meetmethodes, en vooralsnog bestaan er nog geen kant en klare modellen waarmee iedere vorm van impact te detecteren valt. Ook het model van Green-Barber is nog niet het raamwerk waar iedere journalist mee uit de voeten kan. Het zou interessant zijn voort te bouwen op haar model, met een vervolgonderzoek.

Een andere suggestie voor vervolgonderzoek zou een vergelijkend onderzoek kunnen zijn, met het model van Green-Barber in de hand. Bijvoorbeeld met een documentaire uit een ander genre, of een geheel ander journalistiek product. Dit is alleen nuttig wanneer gefocust wordt op vormen van impact, niet op hoeveelheden. Wellicht biedt dit nieuwe inzichten over het meten van verschillende soorten impact, of het meten van impact middels het model van Green-Barber.

Een laatste suggestie is hetzelfde onderzoek uit te voeren, maar het corpus van de inhoudsanalyse uit te breiden. Door een groter corpus te raadplegen – en hierbij bijvoorbeeld ook andere delen van de wereld mee te nemen - kunnen er wellicht nieuwe vormen van impact gevonden worden, die het model van Green-Barber kunnen verfijnen.

Bibliografie

I Literatuur

- Arendt, F., & Matthes, J. (2016). Nature documentaries, connectedness to nature, and pro-environmental behavior. *Environmental Communication*, 10(4), 453-472.
- Bardoel, J. L. (2010). Journalistiek moet zich durven onderscheiden. *Tijdschrift voor Communicatiewetenschap*, 38(3), (2010), pp. 230-241
- Baxter, P., & Jack, S. (2008). Qualitative case study methodology: Study design and implementation for novice researchers. *The qualitative report*, 13(4), 544-559.
- Beisheim, L. (2016). A Rhetorical Criticism of Blackfish: Making Waves in Orca Activism.
- Bernard, S. C. (2011). *Documentary storytelling: creative nonfiction on screen*. Taylor & Francis. Elsevier.
- Blackstone, G. E. (2018). Fishing for Future Ratings: Can a New Documentary Initiative Save CNN? *Visual Communication Quarterly*, 25(2), 106-117.
- Brammer, R. (2015). Activism and antagonism: The 'Blackfish' effect. *Screen Education*, (76), 72.
- Brooks, D. E., & Hébert, L. P. (2006). Gender, race, and media representation. *Handbook of gender and communication*, 16, 297-317.
- Bruzzi, S. (2006). *New documentary*. Second edition. London and New York: Routledge.
- Buijs, K., & Katholiek Instituut voor Massamedia (KIM). (2011). *Journalistieke kwaliteit in het crossmediale tijdperk*. Boom Lemma uitgevers.
- Burford, C., & Schutten, J. (2017). Internatural activists and the “Blackfish Effect”: Contemplating captive orcas’ protest rhetoric through a coherence frame. *Frontiers in Communication*, 1, 16.
- Carlson M. (2018) Boundary work. In *The International Encyclopedia of Journalism Studies* (2019). Wiley-Blackwell 1st edition, Verenigde Staten
- De Haes, T. (2016). How do we measure the impact of an investigative story? Impact measurement at WFAA-TV in Dallas.
- De Jong, J. C., & Koetsenruijter, A. W. M. (2019). Regionale en lokale journalistiek in Zuid-Holland. Verkregen via <https://www.zuid-holland.nl/publish/pages/22770/regionaleenlokalejournalistiekinzuid-holland-onderzoeksrapport.pdf>
- Deuze, M. (2005). What is journalism? Professional identity and ideology of journalists reconsidered. *Journalism*, 6(4), 442-464.
- Golafshani, N. (2003). Understanding reliability and validity in qualitative research. *The qualitative report*, 8(4), 597-606.

- Green, E., Cramer, P. & Anand, A. (2014). What We Talk About When We Talk About Impact: One News Organization's Approach to Practicing Journalism with a Purpose. Chalkbeat. Geraadpleegd via: <https://chalkbeat.org/wp-content/uploads/2014/05/Chalkbeat-White-Paper-on-Impact-042914.pdf>
- Green, D., & Patel, M. (2013). Deepening engagement for lasting impact: A framework for measuring media performance and results. *John S. and James L. Knight Foundation and Bill & Melinda Gates Foundation*.
- Kilborn, R., Kilborn, R. W., & Izod, J. (1997). *Confronting reality: An introduction to television documentary*. Manchester University Press.
- Krippendorff, K. (1980). Validity in content analysis. Frankfurt/New York: Campus, 1980. 69-112
- Lacey N. (1998) Representation. In: Image and Representation. Palgrave, London
- Lewis, S. C. (2011, May). The sociology of professions, boundary work, and participation in journalism: A review of the literature. In *2011 International Communication Association Conference* (pp. 26-30).
- Long, T., & Johnson, M. (2000). Rigour, reliability and validity in qualitative research. *Clinical effectiveness in nursing*, 4(1), 30-37.
- Marek, N. E. (2015). Tourism in crisis: A qualitative content analysis of SeaWorld's Twitter response to Blackfish.
- Media Impact Funders (2015). Funder perspectives: Assessing Media Investments. Verkregen via: https://mediainpactfunders.org/wp-content/uploads/2015/01/MIF_Funder-Perspectives.pdf
- Nichols, B. (1983). The voice of documentary. *Film quarterly*, 36(3), 17-30.
- Noble, H., & Smith, J. (2015). Issues of validity and reliability in qualitative research. *Evidence-based nursing*, 18(2), 34-35.
- Ogawa, R. T., & Malen, B. (1991). Towards rigor in reviews of multivocal literatures: Applying the exploratory case study method. *Review of educational research*, 61(3), 265-286.
- Olsen, M. S., & Osmundsen, T. C. (2017). Media framing of aquaculture. *Marine Policy*, 76, 19-27.
- Orgad, S. (2014). Media representation and the global imagination. John Wiley & Sons.
- Parsons, E. C. M., & Rose, N. A. (2018). The Blackfish Effect: Corporate and policy change in the face of shifting public opinion on captive cetaceans. *Tourism in Marine Environments*, 13(2-3), 73-83.
- Perloff, R. M. (2017). The dynamics of persuasion: communication and attitudes in the 21st century. *The Dynamics of Persuasion: Communication and Attitudes in the Twenty-First Century*, 1-628.
- Poell, T., & Van Dijck, J. (2014). Social media and journalistic independence. *Media independence: Working with freedom or working for free*, 1, 181-201.

Poell, T., & Van Dijck, J. (2015). Democrativering van het nieuws? Sociale media en de onafhankelijkheid van de journalistiek. In Bardeol en Wijffjes (2015), *Journalistieke Cultuur in Nederland*. Amsterdam: Amsterdam University Press. p.343-360.

Powers, E. (2018). Selecting Metrics, Reflecting Norms: How journalists in local newsrooms define, measure, and discuss impact. *Digital Journalism*, 6(4), 454-471.

Powers, E., & Curry, A. (2019). NO QUICK FIX: How Journalists Assess the Impact and Define the Boundaries of Solutions Journalism. *Journalism Studies*, 1-21.

Stenbacka, C. (2001). Qualitative research requires quality concepts of its own. *Management decision*.

Stiff, J. B., & Mongeau, P. A. (2016). *Persuasive communication*. Guilford Publications.

Tofel, R. J. (2013). Non-profit journalism: Issues around impact. *ProPublica*. New York. Online verkrijgbaar via: http://s3.amazonaws.com/propublica/assets/about/LFA_ProPublica-white-paper_2.1.pdf

Wagemans, A., Witschge, T., & Harbers, F. (2019). Impact as driving force of journalistic and social change. *Journalism*, 20(4), 552-567.

Wallman-Stokes, C., Hovde, K., McLaughlin, C., & Rosqueta, K. (2013). What Are We Talking About When We Talk About Impact. *University of Pennsylvania Center for High Impact Philanthropy*. [accessed 05 June 2016] Verkregen via: <http://www.impact.upenn.edu/our-analysis/how-can-i-practice-high-impactphilanthropy/aboutimpact>

Zainal, Z. (2007). Case study as a research method. *Jurnal Kemanusiaan*, 5(1).

II Bronnen

Center for Investigative Reporting (2014). *Impact Glossary*. Geraadpleegd 23 december, via: <http://impact.cironline.org/>

Center for Investigative Reporting (2014). *Media Impact Project*. Geraadpleegd op 23 december, via: http://www.mediaimpactproject.org/uploads/5/1/2/7/5127770/offline_impact_indicators_glossary.pdf

Clark, J., & Van Slyke, T. (2010). Investing in impact: Media summits reveal pressing needs, tools for evaluating public interest media. *Center for Social Media, American University*. Issuelab. Geraadpleegd op 3 januari, via: <https://www.issuelab.org/resources/7392/7392.pdf>

Cowperthwaite K. (2013) *Filmmaker: Why I made 'Blackfish'*. CNN. Geraadpleegd op 4 februari, via: <https://edition.cnn.com/2013/10/23/opinion/blackfish-filmmaker-statement/index.html>

Fenton, S. (2015). *Harry Styles tells One Direction fans 'Don't go to Sea World'*. Independent. Geraadpleegd op 4 februari, via: <https://www.independent.co.uk/news/people/harry-styles-tells-one-direction-fans-dont-go-to-sea-world-10382527.html>

Ferran, L. & Goldman R. (2010). *SeaWorld Curator: Ponytail Likely Caused Fatal Killer Whale Attack*. ABC News. Geraadpleegd op 16 februari, via: <https://abcnews.go.com/GMA/AmazingAnimals/seaworld-curator-dawn-brancheau-ponytail-caused-fatal-killer-whale-attack/story?id=9934382>

Gander, K. (2014). *SeaWorld visitor number decline thought to be linked to 'Blackfish' documentary*. Independent. Geraadpleegd op 10 februari, via: <https://www.independent.co.uk/news/world/americas/seaworld-visitor-number-decline-thought-to-be-linked-to-blackfish-documentary-9271177.html>

Green-Barber, L. (2016). *CIR's Impact Tracker: How to Use It and Why You Need It*. Reveal. The Center for Investigative Reporting. Geraadpleegd op 23 januari, via: <https://www.revealnews.org/article/cirs-impact-tracker-how-to-use-it-and-why-you-need-it/>

Green-Barber, L. (2014). *How Can Journalists Measure the Impact of Their Work? Notes toward a Model of Measurement*. Nieman Lab. Geraadpleegd op 23 januari, via: <https://www.niemanlab.org/2014/03/how-can-journalists-measure-the-impact-of-their-work-notes-toward-a-model-of-measurement/>

Green-Barber, L. (2018). *Journalism Impact Primer*. Walton Family Foundation. Geraadpleegd op 23 januari, via: <https://s3-us-west-2.amazonaws.com/lindsaygreenbarber.com/assets/wff-journalism-impact-primer.pdf>

Holcombe M. (2019). *Virgin Holidays will no longer offer trips to see whales, dolphins or porpoises in captivity*. CNN. Geraadpleegd op 3 maart, via: <https://edition.cnn.com/travel/article/virgin-holidays-whales-dolphins-seaworld/index.html>

IMDB (2019) *Blackfish: Awards*. Geraadpleegd op 28 februari, via: https://www.imdb.com/title/tt2545118/awards?ref =tt_awd

Impact Architects (2020). *About*. Geraadpleegd op 5 januari, via: <http://www.theimpactarchitects.com/about>

Jamieson, A. (2016). *SeaWorld to End Breeding Program for Killer Whales*. NBC News. Geraadpleegd op 3 maart, via: <https://www.nbcnews.com/business/business-news/seaworld-end-breeding-program-orca-whales-n540646>

Lynch, D. (2015). *SeaWorld class action lawsuit tell truth about orca's wellbeing*. IB Times. Geraadpleegd op 3 maart, via: <https://www.ibtimes.com/seaworld-class-action-lawsuit-tell-truth-about-orcas-well-being-animal-rights-group-1882294>

Manby, J. (2016). *Op-Ed: SeaWorld CEO: We're ending our orca breeding program. Here's why*. LA Times. Geraadpleegd op 29 maart, via: <https://www.latimes.com/opinion/op-ed/la-oe-0317-manby-sea-world-orca-breeding-20160317-story.html>

Mitchell A. & and Rosenstiel T. (2012). *The State of the News Media 2012. An Annual Report on American Journalism*. Overview. Pew Research. Geraadpleegd op 5 april, via: <https://www.pewresearch.org/wp-content/uploads/sites/8/2017/05/State-of-the-News-Media-Report-2012-FINAL.pdf>

Morgan, R. (2015). *The internet hates SeaWorld and it's Harry Styles fault*. NY Post. Geraadpleegd op 8 april, via: <https://nypost.com/2015/08/27/the-internet-hates-seaworld-and-its-harry-styles-fault/>

Muntz, T. & Trommelen, J. (2018). *Weg met de impact! VVOJ- Essay*. Platform Investico. Geraadpleegd op 6 januari, via <https://www.platform-investico.nl/artikel/weg-met-de-impact/>

NRC (2019) *Journalistiek Jaarverslag 2019: IMPACT*. Geraadpleegd op 6 januari, via: <https://www.nrc.nl/nieuws/2019/12/27/journalistiek-jaarverslag-2019-a3985096>

O'Donovan, C. (2013). *Journalists and their funders: Whose job is it to measure impact, and how should it be done?* Niemanlab. Geraadpleegd op 5 januari, via: <https://www.niemanlab.org/2013/07/journalists-and-their-funders-whose-job-is-it-to-measure-impact-and-how-should-it-be-done/>

Raab L. (2014). *Southwest, SeaWorld end partnership a year after 'Blackfish' backlash*. LA Times. Geraadpleegd op 18 april, via: <https://www.latimes.com/business/la-fi-seaworld-southwest-airlines-20140731-story.html>

Schohaus, B. (2019). *Impactjournalistiek – activisme of slimme marketing?* Villamedia. Geraadpleegd op 5 januari, via: <https://www.villamedia.nl/artikel/impactjournalistiek-activisme-of-slimme-marketing>

Spectrum News (2013). *SeaWorld responds to 'Blackfish' criticism with full-page newspaper ad*. Geraadpleegd op 18 april, via: https://www.baynews9.com/fl/tampa/news/2013/12/20/seaworld_responds_to?cid=rss

Van Dale (2020). *Structurele verandering*. Geraadpleegd op 20 oktober, via: <https://www.vandale.nl/gratis-woordenboek/nederlands/betekenis/structurele%20verandering#.X6J-YhKhPY>

Wallace K. (2013) *'Blackfish' sparks debate over taking kids to animal parks*. CNN. Geraadpleegd op 18 april, via: <https://edition.cnn.com/2013/10/24/living/parents-blackfish-kids-seaworld-zoos/index.html>

Bijlage

I Corpus inhoudsanalyse: Amerikaanse artikelen en recensies

Onderstaande artikelen en recensies staan op volgorde van niveau, en vervolgens alfabet.

DATUM	BRON	NIVEAU
12 augustus 2013	Ahmed, S. (CNN) - Heart cancels SeaWorld show amid 'Blackfish' controversy. https://edition.cnn.com/2013/12/08/showbiz/seaworld-heart-blackfish/	Micro
14 december 2013	Ambrogne, J. (Click Orlando)– REO Speedwagon cancels planned concert https://www.clickorlando.com/theme-parks/2013/12/14/reo-speedwagon-cancels-planned-concert-at-seaworld/	Micro
25 juli 2013	Bradshaw, P. (The Guardian) – Captive killer whales, documentary review Recensie https://www.theguardian.com/film/2013/jul/25/blackfish-captive-killer-whales-documentary-review	Micro
12 juni 2013	Botelho, G. & Duke, A. (CNN) - After nixing show, Willie Nelson says: 'What they do at SeaWorld is not OK' https://edition.cnn.com/2013/12/06/showbiz/seaworld-willie-nelson-blackfish/index.html	Micro
15 juli 2013	Bullock, D. (The Hollywood News) – Blackfish review http://www.thehollywoodnews.com/2013/07/15/blackfish-review	Micro
26 januari 2013	Chang, J. (Variety) - Blackfish https://variety.com/2013/film/markets-festivals/blackfish-1117949104/	Micro
14 augustus 2013	D. O'Leary, D. (Alibi Review) Environmental documentary unfolds like marine murder mystery. https://alibi.com/film/45096/Blackfish.html	Micro
12 december 2013	Duke, A. (CNN) - Thrisha Yearwood cancels show https://edition.cnn.com/2013/12/12/showbiz/seaworld-trisha-yearwood-cancels/index.html	Micro
19 juli 2013	Edelstein, D. (Vulture) – Movie review https://www.vulture.com/2013/07/movie-review-blackfish.html	Micro
Augustus 2013	Isaac, T. (Big Gay Picture Show) – Recensie https://www.biggaypictureshow.com/bgps/2013/08/blackfish-dvd/	Micro
Juli 2013	Johanson, M. (Flick filosofher) – Recensie https://www.flickfilosopher.com/2013/07/blackfish-review-sheffield-docfest.html	Micro
2013	McCosh, S. (An online universe) - Recensie https://www.anonlineuniverse.com/2013/06/sff2013-blackfish/	Micro
25 juli 2013	Stone, S. (Awards Daily) – Blackfish: revealing look at orca's in captivity https://www.awardsdaily.com/2013/07/15/blackfish-revealing-look-at-orcas-in-captivity/	Micro
19 april 2014	The Guardian. Deaths, drugs, distress: why marine parks are losing their attraction https://www.theguardian.com/world/2014/apr/19/visitors-turn-backs-on-marine-parks	Micro
12 april 2013	The Huffington Post – Barenaked Ladies cancel show https://www.huffpost.com/entry/barenaked-ladies-cancel-seaworld_n_4385414	Micro
14	Stennett, D. (The LA Times) - Martina McBride is 7th to cancel SeaWorld	Micro

december 2013	performance https://www.latimes.com/entertainment/os-martina-mcbride-seaworld-blackfish-20131214-story.html	
24 oktober 2013	Wallace, K. (CNN Edition) - 'Blackfish' sparks debate over taking kids to animal parks https://edition.cnn.com/2013/10/24/living/parents-blackfish-kids-seaworld-zoos/index.html	Micro
13 april 2015	Benzinga – Earth Island institute announces lawsuit against SeaWorld alleging violence. https://www.benzinga.com/pressreleases/15/04/p5404089/earth-island-institute-announces-lawsuit-against-seaworld-alleging-viol	Meso?
14 april 2015	Lynch, D. (International Business Times) – SeaWorld class action Lawsuit tells truth about orcas wellbeing https://www.ibtimes.com/seaworld-class-action-lawsuit-tell-truth-about-orcas-well-being-animal-rights-group-1882294	Meso
27 augustus 2015	Morgan, R. (New York Post) – The internet hates SeaWorld and it's Harry Styles fault https://nypost.com/2015/08/27/the-internet-hates-seaworld-and-its-harry-styles-fault/	Meso?
10 juli 2015	O Barry , L. (Dolphin Project) – Harry Styles calls out SeaWorld https://www.dolphinproject.com/blog/harry-styles-call-out-seaworld/	Meso?
15 augustus 2014	Backman, M. (CNN Money) – SeaWorld will double size habitats https://money.cnn.com/2014/08/15/news/sea-world-whale-habitats/?iid=EL	Macro
17 maart 2016	Bomey, N. (USA Today) – SeaWorld to phase out killer whale shows https://eu.usatoday.com/story/money/2016/03/17/seaworld-orcas-killer-whales/81900498/	Macro
29 april 2015	Greenwood, A. (The Huffington Post) – Barbie quits SeaWorld https://www.huffpost.com/entry/seaworld-barbie_n_7164102	Macro
2015	Henn, C. (One Green Planet) – SeaWorld does conservation https://www.onegreenplanet.org/animalsandnature/seaworld-does-conservation-justify-captivity/	?
21 juli 2019 (Update)	Holcombe, M. (CNN Travel) – Virgin Holidays will no longer offer trips to see whales https://edition.cnn.com/travel/article/virgin-holidays-whales-dolphins-seaworld/index.html	Macro
12 augustus 2013	Jacobs, M. (The Huffington Post) - Finding Dory' Ending Altered To Reflect Killer-Whale Revelations In 'Blackfish' https://www.huffpost.com/entry/finding-dory-ending-altered-blackfish_n_3737119?guccounter=1&guce_referrer=aHR0cHM6Ly93d3cuZ29vZ2xlLmNvbS8&guce_referrer_sig=AQAAADygi30vgUm4Kbdp4YgLQltZn paL56n-h9aDJbozWlclUy9CTBkvxPNZFguNs6Jkstiwc4870ajF2bqF-RCUB6DvAHEe9Tczg7su3IJ8klsjM_CC75_WyCO-tGHIUMP90L_2SufGbFfze2cpDUmtSTh-kckAwFqHoa99wXjxS_FO	Macro?
17 maart 2016	Jamieson, A. (NBC News) – SeaWorld ends breeding program https://www.nbcnews.com/business/business-news/seaworld-end-breeding-program-orca-whales-n540646	Macro
27 maart 2015	Lobosco, K. (CNN) – Ask Seaworld https://money.cnn.com/2015/03/27/news/companies/ask-seaworld-twitter/?iid=EL	?
17 maart 2016	Manby, J. (LA Times) - Op-Ed: SeaWorld CEO: We're ending our orca breeding program. Here's why https://www.latimes.com/opinion/op-ed/la-oe-0317-manby-sea-world-	Macro

	orca-breeding-20160317-story.html	
17 maart 2016	National Public Radio - SeaWorld agrees to end captive breeding https://www.npr.org/sections/thetwo-way/2016/03/17/470720804/seaworld-agrees-to-end-captive-breeding-of-killer-whales?t=1590586634272	Macro
Augustus 2019 (Update)	Plotkin, D. (Orlando Weekly) – British Airways ends trips to SeaWorld https://www.orlandoweekly.com/Blogs/archives/2019/08/08/british-airways-holidays-ends-trips-to-seaworld-orlando-will-no-longer-promote-attractions-featuring-captive-animals	Macro
31 juli 2014	Raab, L. (LA Times) – Southwest Airlines end partnership with SeaWorld after Blackfish. https://www.latimes.com/business/la-fi-seaworld-southwest-airlines-20140731-story.html	Macro
24 april 2015	Rooney, B. (CNN) – Ending of Seaworld themed Barbie toys. https://money.cnn.com/2015/04/24/news/mattel-barbie-seaworld/	Macro
14 oktober 2014	Schlangenstein, M. & Palmeri, C. (The Seattle Times) – Virgin America cuts ties with SeaWorld https://www.seattletimes.com/life/travel/virgin-america-cuts-ties-with-seaworld/	Macro
27 februari 2018	Smith, A. (CNN) – SeaWorld CEO Manby steps down https://money.cnn.com/2018/02/27/news/companies/seaworld-ceo-joel-manby-steps-down/index.html	Macro
20 december 2013	Spectrum News – SeaWorld responds to criticism. https://www.baynews9.com/fl/tampa/news/2013/12/20/seaworld_responds_to?cid=rss	Macro
30 december 2019	Storey, K. (Orlando Weekly) – SeaWorld Orlando is ending its theatrical orca shows https://www.orlandoweekly.com/Blogs/archives/2019/12/30/seaworld-orlando-is-ending-its-theatrical-orca-shows-but-they-still-have-a-long-road-ahead	Macro

Zoekslagen

- *Documentaries that made an impact*
- *Documentary Blackfish*
- *Documentary Blackfish impact*
- *Blackfish impact society*
- *Blackfish impact America*
- *Blackfish media impact*
- *Blackfish review*
- *Blackfish documentary effects*
- *Changes after Blackfish*
- *Individual impact Blackfish*
- *Blackfish SeaWorld*
- *Blackfish Seaworld Laws*